Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (czwarta izba w składzie powiększonym)

z dnia 9 czerwca 2021 r.*

Służba publiczna – Personel EBC – Zwrot kosztów leczenia i kosztów kształcenia – Fałszerstwo – Postępowanie dyscyplinarne – Rozwiązanie stosunku pracy – Postępowanie karne – Umorzenie – Uniewinnienie – Kompetencje Zarządu – Pewność prawa – Przedawnienie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego – Paremia, zgodnie z którą postępowanie karne wstrzymuje postępowanie dyscyplinarne – Domniemanie niewinności – Bezstronność komisji dyscyplinarnej – Naruszenie prawa – Moc dowodowa przedstawionych dowodów – Rozsądny termin – Proporcjonalny charakter kary – Intensywność kontroli sądowej – Odpowiedzialność

W sprawie T-514/19

DI, którego reprezentuje adwokat L. Levi,

strona skarżąca,

przeciwko

Europejskiemu Bankowi Centralnemu (EBC), który reprezentują F. Malfrère oraz F. von Lindeiner, w charakterze pełnomocników, wspierani przez adwokata B. Wägenbaura,

strona pozwana,

mającej za przedmiot podniesione na podstawie art. 270 TFUE i art. 50a statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej żądania: po pierwsze, stwierdzenia nieważności decyzji EBC z dnia 7 maja 2019 r. o rozwiązaniu stosunku pracy ze skarżącym bez wypowiedzenia z przyczyn dyscyplinarnych oraz decyzji odmownej z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie wznowienia postępowania; po drugie, nakazania przywrócenia go do pracy z dniem 11 maja 2019 r.; a po trzecie, zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej miał doznać w następstwie tych decyzji oraz ze względu na przewlekłość postępowania dyscyplinarnego,

SĄD (czwarta izba w składzie powiększonym),

w składzie: S. Gervasoni, prezes, L. Madise, P. Nihoul, R. Frendo (sprawozdawczyni) i J. Martín y Pérez de Nanclares, sędziowie,

sekretarz: P. Cullen, administrator,

* Język postępowania: angielski.

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 9 października 2020 r.,

wydaje następujący

Wyrok

I. Okoliczności powstania sporu

1 Skarżący, DI, dołączył do personelu Europejskiego Banku Centralnego (zwanego dalej „EBC" lub „Bankiem") w 1999 r. Wykonywał obowiązki głównego asystenta informatycznego, zaszeregowanego do grupy wynagrodzenia D, w czasie gdy toczyło się wobec niego postępowanie dyscyplinarne dotyczące wniosków o zwrot kosztów, po pierwsze, faktur za usługi fizjoterapii, po drugie, potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne, a po trzecie, rachunków za korepetycje.

2 W drodze kilku pism sporządzonych w okresie od 13 grudnia 2013 r. do 23 listopada 2015 r. spółka zarządzająca systemem ubezpieczenia zdrowotnego EBC (zwana dalej „spółką A") poinformowała EBC o dwóch grupach okoliczności faktycznych. Po pierwsze, skarżący miał w sposób niezgodny z prawem obciążyć EBC obowiązkiem zwrotu kosztów faktur za fizjoterapię, podczas gdy faktury te zostały wystawione przez B, która jest kosmetyczką, a po drugie, zażądał również od niego zwrotu kosztów fałszywych potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne.

3 W dniu 14 maja 2014 r. EBC zawiadomił Staatsanwaltschaft Frankfurt am Main (prokuraturę we Frankfurcie nad Menem, Niemcy, zwaną dalej „prokuraturą") o okolicznościach dotyczących zwrotu kosztów faktur za fizjoterapię.

4 Decyzją z dnia 21 października 2014 r. Zarząd EBC postanowił zawiesić skarżącego w pełnieniu obowiązków i potrącać przez maksymalny okres czterech miesięcy 30% jego wynagrodzenia, podstawowego począwszy od listopada 2014 r. Decyzja ta została uzasadniona informacjami dostarczonymi przez spółkę A oraz koniecznością ochrony śledztwa i postępowania dyscyplinarnego.

5 W dniu 23 stycznia 2015 r. EBC przekazał prokuraturze dodatkowe informacje przekazane mu przez spółkę A w odniesieniu do wniosków o zwrot kosztów potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne.

6 Po przesłuchaniu skarżącego w dniu 3 lutego 2016 r. Dyrekcja Generalna (DG) ds. Zasobów Ludzkich, Budżetu i Organizacji EBC sporządziła w dniu 8 września 2016 r. „sprawozdanie w sprawie ewentualnego uchybienia obowiązkom zawodowym" (zwane dalej „sprawozdaniem nr 1") na podstawie art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego EBC (zwanego dalej „regulaminem pracowniczym"). Sprawozdanie to opierało się na dwóch grupach okoliczności faktycznych obciążających skarżącego. Po pierwsze, w okresie od 12 listopada 2009 r. do 29 września 2014 r. skarżący miał przedstawić spółce A 86 faktur dotyczących usług fizjoterapii świadczonych przez B jego żonie, ich dzieciom, a także jemu samemu na kwotę 61 490 EUR, z której otrzymał zwrot w wysokości 56 041,09 EUR, podczas gdy B nie jest fizjoterapeutką, lecz kosmetyczką. Po drugie, w okresie od lutego 2009 r. do września 2013 r. skarżący miał również w sposób noszący znamiona oszustwa przedstawić spółce A odręcznie wypisane potwierdzenia zapłaty za produkty farmaceutyczne na łączną kwotę 21 289,08 EUR, z której zwrócono mu 19 427,86 EUR.

7 W dniu 12 września 2016 r. prokuratura sporządziła akt oskarżenia, na mocy którego skarżącemu formalnie postawiono zarzuty, i przekazała ten akt sądowi karnemu w związku z oszustwem w rozumieniu § 263 ust. 1 Strafgesetzbuch (niemieckiego kodeksu karnego) i fałszowaniem dokumentów na podstawie § 267 tego kodeksu celem żądania nienależnego zwrotu kosztów za 71 rachunków za sesje fizjoterapii. W tym samym akcie oskarżenia prokurator umorzył, zgodnie z § 154 Strafprozessordnung (niemieckiego kodeksu postępowania karnego), część sprawy dotyczącą potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne, ponieważ zarzucane skarżącemu czyny wymagały jeszcze szeroko zakrojonych działań dochodzeniowych.

8 W dniu 18 listopada 2016 r. sekretarz generalny służb EBC „działający w imieniu Zarządu" wszczął przeciwko skarżącemu w związku z domniemanym uchybieniem przez niego obowiązkom zawodowym postępowanie dyscyplinarne wymagające zwrócenia się do komisji dyscyplinarnej i wystąpił do niej o wydanie opinii zgodnie z art. 8.3.15 regulaminu pracowniczego. Postępowanie to, wszczęte na podstawie sprawozdania nr 1, dotyczyło okoliczności faktycznych odnoszących się do rachunków ze sesje fizjoterapii i potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne.

9 Komisja dyscyplinarna wymieniła ze skarżącym szereg pism i wysłuchała go w dniu 13 lutego 2017 r.

10 W dniu 5 września 2017 r. Dyrekcja Generalna ds. Zasobów Ludzkich, Budżetu i Administracji EBC sporządziła drugie „sprawozdanie dotyczące ewentualnego uchybienia obowiązkom zawodowym" w rozumieniu art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego (zwane dalej „sprawozdaniem nr 2"). Sprawozdanie to dotyczyło rachunków za korepetycje dla dwojga dzieci skarżącego, których zwrotu skarżący żądał na podstawie art. 3.8.4 regulaminu pracowniczego w latach 2010, 2012 i 2014 i ponownie w styczniu 2017 r. Zgodnie z tym sprawozdaniem istniało racjonalne podejrzenie, że rachunki wystawione przez korepetytorkę C z tytułu udzielania korepetycji nie są prawdziwe ani wiarygodne.

11 W świetle sprawozdania nr 2 sekretarz generalny służb, „działając w imieniu Zarządu", postanowił w dniu 19 września 2017 r. rozszerzyć mandat komisji dyscyplinarnej o te czyny.

12 W dniu 12 października 2017 r. EBC zawiadomił prokuratora o części sprawy dotyczącej rachunków za korepetycje.

13 W dniu 17 października 2017 r. komisja dyscyplinarna wysłuchała skarżącego i jego małżonki.

14 W dniu 18 października 2017 r. izba karna Landgericht Frankfurt am Main (sądu krajowego we Frankfurcie nad Menem, Niemcy) uniewinniła skarżącego z zarzutów dotyczących rachunków za fizjoterapię „ze względów faktycznych", ponieważ sąd ten uznał, „po zakończeniu rozprawy […], że czyny określone w akcie oskarżenia nie [zostały] udowodnione".

15 W dniu 11 kwietnia 2018 r. komisja dyscyplinarna wydała swoją opinię. Przede wszystkim stwierdziła ona, że nieautentyczność rachunków za fizjoterapię nie została wystarczająco udowodniona, lecz skarżący wiedział, iż B nie jest fizjoterapeutką, ale kosmetyczką, albo powinien był przynajmniej zastanowić się nad jej kwalifikacjami. Następnie komisja dyscyplinarna oceniła, że okoliczności faktyczne leżące u podstaw zarzutów dotyczących przedstawienia potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne i rachunków za korepetycje również nie zostały wystarczająco wykazane i że należy zamknąć postępowanie w tym zakresie, z zastrzeżeniem jego

wznowienia w przypadku przedstawienia nowych dowodów. W świetle powyższego komisja dyscyplinarna zaleciła nałożenie na skarżącego kary polegającej na tymczasowym obniżeniu wynagrodzenia o 400 EUR miesięcznie w okresie dwunastu miesięcy.

16 Po przedstawieniu przez skarżącego uwag w przedmiocie opinii komisji dyscyplinarnej z dnia 11 kwietnia 2018 r. sekretarz generalny służb doręczył mu decyzję Zarządu z dnia 10 lipca 2018 r. o skorzystaniu w tym przypadku z uprawnień dyscyplinarnych (zwaną dalej „decyzją z dnia 10 lipca 2018 r.").

17 Następnie sekretarz generalny służb przekazał skarżącemu projekt decyzji Zarządu w sprawie rozwiązania z nim stosunku pracy bez wypowiedzenia. Po tym przekazaniu doszło do wymiany pism.

18 W dniu 7 maja 2019 r. Zarząd podjął decyzję o rozwiązaniu stosunku pracy ze skarżącym bez wypowiedzenia (zwaną dalej „decyzją o rozwiązaniu stosunku pracy").

19 Po pierwsze, Zarząd stwierdził, że „w trakcie prawie pięciu lat [skarżący] wykazał się całkowitym i uporczywym lekceważeniem kwestii, czy [B] posiada[ła] kwalifikacje do świadczenia usług fizjoterapeutycznych, pomimo jasnych i obiektywnych powodów ku temu, aby zapytać o jej kwalifikacje", oraz że „aktywnie ukrywał część informacji" przed spółką A oraz EBC.

20 Po drugie, jeśli chodzi o potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne, w liczbie ponad 500, Zarząd stwierdził, że skarżący nie mógł nie zdawać sobie sprawy z tego, że ich sporządzanie w formie odręcznej jest bardzo nietypowe w Niemczech i że istniały obiektywne przesłanki świadczące o tym, że nie były one prawdziwe i wiarygodne.

21 Po trzecie, co się tyczy rachunków za korepetycje, Zarząd stwierdził w szczególności, że numer identyfikacji podatkowej znajdujący się na nich jest prawie identyczny z numerem wskazanym na rachunkach za fizjoterapię i że administracja finansowa we Frankfurcie nad Menem (Niemcy) potwierdziła, że nie jest prawdziwy. Zarząd zauważył również, że adres C wskazany na tych rachunkach również jest niemal identyczny z adresem B. EBC stwierdził zatem, że jest wysoce nieprawdopodobne, by skarżący nie zwrócił uwagi na te podobieństwa. W konsekwencji Zarząd uznał, że w celu uzyskania zwrotu kosztów skarżący przedstawił rachunki za korepetycje, które nie były prawdziwe ani wiarygodne.

22 W świetle całości powyższych uwag Zarząd wskazał zasadniczo, że prawo żądania zwrotu poniesionych kosztów leczenia i korepetycji nie oznacza, że członkowie personelu mogą nie uwzględniać okoliczności związanych z wystawianiem faktur lub potwierdzeń zapłaty, w przypadku których każda rozsądna osoba zadałaby sobie pytania o to, czy te faktury lub potwierdzenia zapłaty stanowią właściwą dokumentację uprawniającą do ich zwrotu. W obliczu takich okoliczności Zarząd ocenił, że członkowie personelu powinni co najmniej spontanicznie poinformować o nich administrację i współpracować z nią. W konsekwencji Zarząd doszedł do wniosku, że skarżący był winien, po pierwsze, uchybienia ciążącemu na nim obowiązkowi lojalności wobec instytucji; po drugie, uchybienia ciążącemu na nim obowiązkowi przestrzegania wspólnych wartości EBC i prowadzenia życia zawodowego i prywatnego w zgodzie z regulaminem pracowniczym; po trzecie, tego, że w sposób ciągły uchybiał ciążącemu na nim obowiązkowi ochrony interesów finansowych instytucji; a po czwarte, tego, że mógł narazić na szwank dobre imię Banku.

23 W międzyczasie, w dniu 30 kwietnia 2019 r., prokurator poinformował skarżącego, że śledztwo dotyczące rachunków za korepetycje zostało zakończone na podstawie § 170 ust. 2 kodeksu postępowania karnego ze względu na brak wystarczających podejrzeń do wszczęcia postępowania karnego.

24 Pismem z tego samego dnia, zarejestrowanym przez EBC w dniu 15 maja tego samego roku, prokurator poinformował również EBC, że dochodzenie to zostało umorzone. W piśmie tym prokurator dodał, że dochodzenie wykazało, iż nie istnieje urzędowa rejestracja C i że numer identyfikacji podatkowej znajdujący się na wystawionych przez nią fakturach nie został nadany. Jednakże prokurator uważał, że nie można wykluczyć, iż sporne rachunki zostały wystawione a oskarżony je zapłacił, oraz że zawarte w nich fałszywe informacje można wyjaśnić „innymi powodami".

25 Pismem z dnia 12 czerwca 2019 r. skarżący poinformował sekretarza generalnego służb o wyniku postępowania wszczętego przez prokuraturę w przedmiocie rachunków za korepetycje i zażądał, aby EBC ponownie rozpatrzył swoją decyzję o rozwiązaniu z nim stosunku pracy.

26 Pismem z dnia 26 czerwca 2019 r. sekretarz generalny służb poinformował skarżącego o decyzji Zarządu z dnia 25 czerwca tego samego roku o niewznowieniu postępowania dyscyplinarnego (zwanej dalej „decyzją odmowną w sprawie wznowienia postępowania"). Decyzja ta opiera się na dwóch podstawach. EBC podniósł przede wszystkim, że prokuratura miała przeprowadzić dochodzenie, czy zarzucane skarżącemu czyny stanowią naruszenie niemieckiego prawa karnego w świetle kryteriów dowodowych mających zastosowanie do postępowań karnych, podczas gdy EBC miał zbadać, czy podnoszone okoliczności faktyczne stanowiły naruszenie jego własnych zasad dotyczących zatrudnienia w świetle różnych kryteriów dowodowych mających zastosowanie do postępowań dyscyplinarnych. Następnie wyjaśnił on, że prokurator potwierdził, iż nie istnieje urzędowa rejestracja C i że numer identyfikacji podatkowej znajdujący się na rachunkach nie jest prawdziwy.

II. Postępowanie i żądania stron

27 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 18 lipca 2019 r. skarżący wniósł niniejszą skargę.

28 W dniu 8 listopada 2019 r. EBC złożył odpowiedź na skargę.

29 W dniu 22 stycznia 2020 r. skarżący złożył replikę.

30 W dniu 6 marca 2020 r. EBC złożył duplikę.

31 W dniu 7 lipca 2020 r. Sąd wezwał EBC, w drodze środka organizacji postępowania na podstawie art. 89 ust. 3 lit. d) regulaminu postępowania przed Sądem, do przedstawienia dwóch dokumentów. EBC zastosował się do środka organizacji postępowania w wyznaczonym terminie.

32 Na wniosek czwartej izby Sąd, na podstawie art. 28 regulaminu postępowania, postanowił przekazać sprawę składowi powiększonemu.

33 Na wniosek sędzi sprawozdawczyni Sąd (czwarta izba w składzie powiększonym) postanowił otworzyć ustny etap postępowania i w ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 89 regulaminu postępowania zadał stronom pytania na piśmie, wzywając je do udzielenia na nie odpowiedzi podczas rozprawy.

34 Skarżący wnosi do Sądu o:

– stwierdzenie nieważności decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy i decyzji o niewznowieniu postępowania (zwanych dalej łącznie „zaskarżonymi decyzjami”);

– w konsekwencji nakazanie przywrócenia go do pracy od dnia 11 maja 2019 r., wraz ze wszystkimi związanymi z tym prawami majątkowymi oraz z odpowiednim upublicznieniem tej informacji w celu przywrócenia jego dobrego imienia;

– w każdym wypadku – zasądzenie od EBC zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, którą skarżący szacuje ex æquo et bono na 20 000 EUR;

– obciążenie EBC kosztami postępowania.

35 EBC wnosi do Sądu o:

– oddalenie skargi,

– obciążenie skarżącego kosztami postępowania;

– o ile zajdzie taka potrzeba – wezwanie w charakterze świadka: skarżącego, jego małżonki i dzieci, ewentualnie B, w celu przesłuchania ich w przedmiocie rachunków za fizjoterapię lub przynajmniej przesłuchania w tym względzie skarżącego jako strony niniejszego sporu.

III. Co do prawa

A. W przedmiocie żądania pierwszego, dotyczącego stwierdzenia nieważności zaskarżonych decyzji

1. Uwagi wstępne

36 Na poparcie żądania stwierdzenia nieważności skarżący podnosi dziewięć zarzutów. W świetle treści skargi należy ich jednak wyodrębnić dziesięć, z których:

– pierwszy – dotyczy braku właściwości organu, który wydał zaskarżone decyzje;

– drugi – dotyczy naruszenia art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego oraz zasady pewności prawa;

– trzeci – dotyczy naruszenia paremii „postępowanie karne wstrzymuje postępowanie dyscyplinarne”, zasady dobrej administracji i obowiązku dbałości;

– czwarty – dotyczy naruszenia art. 8.3.7 regulaminu pracowniczego oraz zasady bezstronności ustanowionej w art. 41 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”);

– piąty – dotyczy naruszenia prawa do obrony;

– szósty – dotyczy oczywistych błędów w ocenie;

– siódmy – dotyczy naruszenia prawa do domniemania niewinności i art. 48 karty;

– ósmy – dotyczy naruszenia rozsądnego terminu i obowiązku dbałości;

– dziewiąty – dotyczy naruszenia obowiązku uzasadnienia;

– dziesiąty, podniesiony posiłkowo – dotyczy naruszenia zasady proporcjonalności.

37 Zarzuty trzeci i siódmy należy jednak zbadać łącznie.

38 Ponadto EBC podnosi w sposób ogólny, że jedynie zarzut pierwszy, dotyczący braku właściwości organu wydającego akt prawny, może być powiązany z żądaniem stwierdzenia nieważności odmowy wznowienia postępowania.

39 Należy jednak zauważyć, że nawet jeśli skarżący kieruje zasadniczo zarzuty przeciwko decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy, zarzuty trzeci i siódmy, dotyczące w istocie naruszenia paremii „postępowanie karne wstrzymuje postępowanie dyscyplinarne" i naruszenia prawa do domniemania niewinności, są również skierowane przeciwko decyzji odmownej w sprawie wznowienia postępowania z uwagi na decyzję prokuratury o zamknięciu dochodzenia dotyczącego rachunków za korepetycje. Ponadto w wypadku gdyby należało stwierdzić nieważność decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy, należy również stwierdzić nieważność decyzji odmownej w sprawie wznowienia postępowania, w drodze konsekwencji i w trosce o pewność prawa, w celu wyeliminowania wszelkich potencjalnych przeszkód w wykonywaniu przez EBC, zgodnie z art. 266 TFUE, obowiązku przyjęcia środków, które zapewnią wykonanie wyroku.

2. W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego braku właściwości organu wydającego zaskarżone decyzje

40 Na podstawie art. 44 ppkt (ii) warunków zatrudnienia pracowników EBC (zwanych dalej „warunkami zatrudnienia") Zarząd może zastosować sankcję dyscyplinarną w postaci rozwiązania stosunku pracy z wypowiedzeniem lub bez wypowiedzenia. Artykuł 8.3.17 regulaminu pracowniczego stanowi jednak, że „[s]ekretarz generalny służb, działający w imieniu Zarządu, dla członków personelu znajdujących się w grupie zaszeregowania I lub poniżej […] decyduje o najodpowiedniejszej karze dyscyplinarnej".

41 W niniejszej sprawie zaskarżone decyzje wydał Zarząd, podczas gdy zdaniem skarżącego wchodzą one w zakres kompetencji sekretarza generalnego służb na podstawie przewidzianego w art. 8.3.17 regulaminu pracowniczego delegowania kompetencji.

42 Jak jednak podnosi EBC, w dniu 10 lipca 2018 r., czyli przed wydaniem decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy, Zarząd sam podjął decyzję o skorzystaniu z uprawnień dyscyplinarnych wobec skarżącego (zob. pkt 16 powyżej).

43 Skarżący uważa jednak, że wycofanie się z delegowania uprawnień sekretarzowi generalnemu wymagało uprzedniej konsultacji z komitetem pracowniczym. Uważa on zatem, że w braku takiej konsultacji decyzja z dnia 10 lipca 2018 r. była formalnie wadliwa, co skutkuje tym, że Zarząd podjął decyzję o rozwiązaniu stosunku pracy zamiast właściwego zgodnie z prawem organu.

44 W celu uzasadnienia tego, że należało skonsultować się z komitetem pracowniczym, skarżący podnosi, w pierwszej kolejności, że decyzja z dnia 10 lipca 2018 r. stanowi zmianę regulaminu pracowniczego i że taka zmiana wymaga zasięgnięcia opinii tego komitetu zgodnie z art. 21 regulaminu wewnętrznego EBC i z zasadą paralelizmu procedur.

45 Jednakże wbrew temu, co twierdzi skarżący, decyzja z dnia 10 lipca 2018 r. nie uchyliła art. 8.3.17 regulaminu pracowniczego. Jak sam przyznał on w replice, decyzja ta dotyczyła wyłącznie jego i wyłącznie rozpatrywanej sprawy. Ma ona zatem jedynie charakter indywidualny.

46 Obowiązek zasięgnięcia opinii komitetu pracowniczego jest tymczasem ograniczony do zmiany aktów o charakterze generalnym (postanowienie z dnia 9 listopada 2017 r., Bowles/EBC, T-564/16, niepublikowane, EU:T:2017:816, pkt 48). Artykuł 48 warunków zatrudnienia stanowi bowiem, że komitet pracowniczy „reprezentuje ogólne interesy wszystkich członków personelu w zakresie umów o pracę, przepisów dotyczących personelu i wynagrodzeń, warunków zatrudnienia, pracy, zdrowia i bezpieczeństwa w EBC, ubezpieczenia społecznego oraz systemów emerytalnych”. Ponadto, zgodnie z art. 49 warunków zatrudnienia, „przed dokonaniem jakiejkolwiek zmiany niniejszych warunków zatrudnienia, regulaminu pracowniczego i związanych z nimi kwestii, o których mowa w art. 48, zasięga się opinii komitetu pracowniczego”.

47 Skarżący podnosi jednak, w drugiej kolejności, że nawet gdyby decyzja z dnia 10 lipca 2018 r. dotyczyła wyłącznie jego, możliwość powołania się przez Zarząd na indywidualne przypadki skutkuje tym, że art. 8.3.17 regulaminu pracowniczego nie może być postrzegany jako przepis ostateczny, lecz musi być traktowany jako przepis podlegający zmianie według uznania EBC. Tymczasem w sprawach dyscyplinarnych konieczne jest zapewnienie pewności prawa i upublicznienia informacji. W tych okolicznościach skarżący uważa, że zasięgnięcie opinii komitetu pracowniczego byłoby użyteczne.

48 Należy zauważyć w tym względzie, że Zarząd jest odpowiedzialny za bieżące zarządzanie EBC na podstawie art. 11.6 Protokołu w sprawie statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i EBC oraz że art. 44 ppkt (ii) warunków zatrudnienia przyznaje mu w szczególności kompetencję do podejmowania decyzji o rozwiązywaniu stosunku pracy bez wypowiedzenia.

49 W tych okolicznościach, poprzez powierzenie sekretarzowi generalnemu służb podejmowania indywidualnych decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy „w imieniu Zarządu”, art. 8.3.17 regulaminu pracowniczego wpisuje się w ramy szerokiego zakresu uznania, jakim dysponują instytucje Unii Europejskiej na płaszczyźnie wewnętrznej w zakresie organizacji w zależności od swoich potrzeb (zob. podobnie wyrok z dnia 26 maja 2005 r., Tralli/EBC, C-301/02 P, EU:C:2005:306, pkt 58). Otóż o ile zasada pewności prawa, na którą powołuje się skarżący, nakłada na administrację obowiązek redagowania przyjmowanych przez siebie norm w na tyle jasny sposób, aby jednostki mogły w sposób jednoznaczny poznać swoje prawa i obowiązki i podjąć w związku z tym odpowiednie działania, o tyle zasada ta nie nakłada na EBC obowiązku ograniczenia zakresu uznania, jakim dysponuje w celu własnej organizacji (zob. analogicznie wyrok z dnia 24 września 2019 r., US/EBC, T-255/18, niepublikowany, EU:T:2019:680, pkt 90). Tym samym zasada pewności prawa nie stoi na przeszkodzie temu, by wspomniany art. 8.3.17

był interpretowany w ten sposób, że decyzje sekretarza generalnego służb w tej dziedzinie wyrażają decyzje Zarządu, który ponosi za nie pełną odpowiedzialność i któremu można je przypisać pod względem prawnym.

50 Ponadto prawdą jest, że zasady dobrej administracji w zakresie zarządzania personelem wymagają, by rozdział kompetencji w EBC był jasno zdefiniowany i należycie opublikowany (wyrok z dnia 9 lipca 2008 r., Kuchta/EBC, F-89/07, EU:F:2008:97, pkt 62). W niniejszej sprawie art. 8.3.17 regulaminu pracowniczego jest opublikowany, a EBC uzasadnił decyzję o niepodaniu do publicznej wiadomości decyzji z dnia 10 lipca 2018 r. w interesie skarżącego, aby chronić jego dobre imię, w czasie gdy nie można było przesądzić o ostatecznym wyniku postępowania dyscyplinarnego. Ponadto decyzja ta została doręczona skarżącemu i tym samym został on o niej poinformowany.

51 W konsekwencji decyzja Zarządu o bezpośrednim skorzystaniu z uprawnień dyscyplinarnych w indywidualnym przypadku skarżącego nie prowadzi do zmiany regulaminu pracowniczego, która wymagałaby zasięgnięcia opinii komitetu pracowniczego ze względów pewności prawa i jawności, jak twierdzi skarżący.

52 Ponadto należy zauważyć, że skarżący nie został pozbawiony żadnej gwarancji. Przeciwnie, kolegialne wykonywanie kompetencji, jak w niniejszej sprawie, zapewnia co do zasady większą ochronę adresatom działań, jakie należy podjąć, niż kompetencja wykonywana przez jedną osobę (zob. podobnie wyrok z dnia 19 września 2019 r., GE Healthcare/Komisja, T-783/17, EU:T:2019:624, pkt 182).

53 Pierwszy zarzut jest więc bezzasadny.

3. W przedmiocie zarzutu drugiego, dotyczącego naruszenia art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego i zasady pewności prawa

54 Artykuł 8.3.2 tiret trzecie regulaminu pracowniczego stanowi, że „postępowanie dyscyplinarne wszczyna się nie później niż pięć lat po wystąpieniu okoliczności faktycznych i w ciągu roku od ich wykrycia, z wyjątkiem poważnego przewinienia mogącego powodować rozwiązanie stosunku pracy, w którym to przypadku terminy wynoszą, odpowiednio, 10 lat i jeden rok”.

55 Skarżący podnosi, że zgodnie z tym przepisem okoliczności faktyczne uległy przedawnieniu z powodu upływu terminu jednego roku od dnia ich wykrycia.

a) W przedmiocie obligatoryjnego charakteru terminu jednego roku

56 EBC utrzymuje, że roczny termin przewidziany w art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego nie jest terminem zawitym. Utrzymuje on, że zgodnie z orzecznictwem przekroczenie terminu prowadzi do stwierdzenia nieważności aktu prawnego tylko wtedy, gdy przekroczenie to jest nieracjonalne, w tym znaczeniu, że narusza ono prawo do obrony, czego skarżący nie twierdzi.

57 Chociaż argument ten został przedstawiony tytułem ewentualnym, należy zbadać go w pierwszej kolejności.

58 Należy przypomnieć w tym względzie, że termin przedawnienia ma na celu zapewnienie pewności prawa i że ten podstawowy wymóg stoi na przeszkodzie sytuacji, w której administracja mogłaby opóźniać w nieskończoność wykonywanie przysługujących jej uprawnień (zob. podobnie wyroki: z dnia 10 czerwca 2004 r., François/Komisja, T-307/01, EU:T:2004:180, pkt 45, 46; z dnia 8 marca 2012 r., Kerstens/Komisja, F-12/10, EU:F:2012:29, pkt 122, 123). W konsekwencji w przypadku gdy istnieją przepisy ustalające terminy przedawnienia dla wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, należy odstąpić od wszelkich względów związanych z rozsądnym terminem (zob. podobnie i analogicznie wyroki: z dnia 13 listopada 2014 r., Nencini/Parlament, C-447/13 P, EU:C:2014:2372, pkt 52–54; z dnia 18 czerwca 2008 r., Hoechst/Komisja, T-410/03, EU:T:2008:211, pkt 224). O ile przyjęto, że terminy w postępowaniu dyscyplinarnym nie są terminami zawitymi, o tyle orzeczono tak jedynie względem terminów dotyczących przebiegu postępowania (wyrok z dnia 17 marca 2015 r., AX/EBC, F-73/13, EU:F:2015:9, pkt 174; zob. także, w odniesieniu do terminów wymienionych w sekcji 5 załącznika IX do Regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej, wyrok z dnia 8 marca 2012 r., Kerstens/Komisja, F-12/10, EU:F:2012:29, pkt 124), a nie w odniesieniu do terminów dotyczących ich rozpoczęcia.

59 EBC niesłusznie zatem utrzymuje, że roczny termin przedawnienia przewidziany w art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego nie jest terminem zawitym.

60 Jednak i w tej sytuacji EBC twierdzi, że okoliczności faktyczne nie uległy przedawnieniu w niniejszej sprawie.

b) W przedmiocie tego, czy okoliczności faktyczne uległy przedawnieniu

1) W przedmiocie pojęcia „wykrycia okoliczności faktycznych” powodującego rozpoczęcie biegu rocznego terminu przedawnienia

61 EBC zauważa, że zgodnie z art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego roczny termin przedawnienia rozpoczyna bieg dopiero od chwili wykrycia okoliczności faktycznych. Należy zatem ustalić, co to pojęcie obejmuje.

62 W tym względzie z art. 8.3.15 regulaminu pracowniczego wynika, że zadanie komisji dyscyplinarnej polega w szczególności na poszukiwaniu i ustaleniu faktów w możliwie najdokładniejszy sposób. Ponadto zgodnie z art. 8.3.14 wspomnianego regulaminu komisja ta może zwrócić się do jednego ze swoich członków o przeprowadzenie dodatkowych dochodzeń, jeżeli uzna, że nie posiada wystarczających informacji. Wynika z tego, że przedmiotem postępowania dyscyplinarnego jest ostateczne ustalenie okoliczności faktycznych i wykazanie ich w drodze kontradyktoryjnego postępowania.

63 W związku z tym pojęcie wykrycia okoliczności faktycznych nie może wymagać dokładnej i szczegółowej znajomości wszystkich okoliczności stanowiących przewinienie dyscyplinarne (zob. analogicznie wyrok z dnia 8 listopada 2012 r., Evropaïki Dynamiki/Komisja, C-469/11 P, EU:C:2012:705, pkt 37). Ponadto pojęcie to nie wymaga ostatecznego ustalenia okoliczności faktycznych, ponieważ ich wykrycie odsyła do wiedzy o nich, a nie do ich udowodnienia (zob. analogicznie postanowienie z dnia 27 kwietnia 2017 r., CJ/ECDC, T-696/16 REV i T-697/16 REV, niepublikowane, EU:T:2017:318, pkt 39).

64 Należy zatem przyznać, że jak twierdzi Bank, wykrycie okoliczności faktycznych w rozumieniu art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego następuje w chwili, gdy znane fakty są wystarczające, aby umożliwić ocenę prima facie istnienia uchybienia obowiązkom zawodowym, które z kolei zależy od potencjalnie naruszonych obowiązków i wymogów związanych z każdym z nich. Skarżący nie kwestionuje zresztą w rzeczywistości takiej wykładni.

65 Należy jednak od razu oddalić argument EBC dotyczący tego, że ze względu na poważne konsekwencje związane z upływem terminu przedawnienia początek biegu terminu przedawnienia musi być pewny dla zagwarantowania pewności prawa.

66 W tym względzie należy zauważyć, że terminy przedawnienia mają na celu zagwarantowanie pewności prawa osobom, które mogą być postawione w stan oskarżenia, a nie interesu organu ścigającego (zob. analogicznie wyrok z dnia 13 listopada 2014 r., Nencini/Parlament, C-447/13 P, EU:C:2014:2372, pkt 52). Ponadto pojęcie „wykrycia okoliczności faktycznych" użyte przez EBC w art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego pozwala na pewien stopień niepewności. Wreszcie należy przypomnieć, że zasada pewności prawa nie wymaga, by skutki każdej czynności prawnej były przewidywalne z całkowitą pewnością w świetle obowiązujących przepisów (zob. analogicznie wyrok z dnia 16 września 2013 r., Hansa Metallwerke i in./Komisja, T-375/10, niepublikowany, EU:T:2013:475, pkt 51 i przytoczone tam orzecznictwo). Wystarczy, że mogą one być przewidziane w rozsądnym stopniu (zob. podobnie wyrok z dnia 22 października 2015 r., AC-Treuhand/Komisja, C-194/14 P, EU:C:2015:717, pkt 42), bez uszczerbku dla kontroli sądu Unii.

67 Wyjaśniwszy powyższe, należy zbadać in concreto, czy okoliczności faktyczne były rzeczywiście przedawnione w niniejszej sprawie.

2) W przedmiocie ewentualnego przedawnienia postępowania dyscyplinarnego dotyczącego rachunków za fizjoterapię

68 Z akt sprawy wynika, że w dniach 13 i 18 grudnia 2013 r. spółka A przekazała EBC informacje dotyczące możliwego przez skarżącego popełnienia nadużyć finansowych w odniesieniu do zwrotu kosztów rachunków za fizjoterapię. Następnie w dniach 20 lutego, 20 marca, 27 maja, 13 czerwca, 15 lipca oraz 13 i 21 października 2014 r. przedstawiła dodatkowe wyjaśnienia.

69 EBC utrzymuje, że dostarczone przez spółkę A informacje, o których mowa w pkt 68 powyżej, nie mogą stanowić „wykrycia okoliczności faktycznych", ponieważ jako ubezpieczyciel mogła ona mieć osobisty interes w podniesieniu nienależnego charakteru zwrotów dokonanych na rzecz skarżącego, a zatem jej informacje powinny być traktowane z ostrożnością.

70 Jednakże z akt sprawy nie wynika, by EBC uwzględnił informacje spółki A z zastrzeżeniem, jakie pociąga za sobą podejrzenie konfliktu interesów.

71 Przeciwnie, ze sprawozdania spółki A z dnia 20 listopada 2014 r. wynika, że EBC stwierdził w grudniu 2013 r., iż pierwsze informacje dostarczone przez rzeczoną spółkę były wystarczające do wszczęcia jego własnych procedur statutowych przewidzianych w przypadku podejrzenia popełnienia oszustwa.

72 Ponadto na podstawie uzyskanych od spółki A informacji EBC w dniu 14 maja 2014 r. poinformował prokuraturę o okolicznościach dotyczących zwrotu kosztów rachunków za fizjoterapię (zob. pkt 3 powyżej).

73 Co więcej, zgodnie ze sprawozdaniem z dnia 20 listopada 2014 r. EBC zwrócił się w dniu 17 listopada tego samego roku do spółki A o podjęcie działań przygotowawczych w celu uzyskania zwrotu kwot wypłaconych celem zwrotu kosztów fizjoterapii i produktów farmaceutycznych skarżącego, mając na uwadze znaczną ilość potencjalnie oszukańczych wniosków o zwrot kosztów.

74 Wreszcie do informacji przekazanych przez spółkę A załączono zeznania i inne dokumenty na ich poparcie, które w ten sposób je uwiarygodniały.

75 EBC podnosi również, że informacje uzyskane od spółki A były fragmentaryczne w porównaniu z wnioskami o zwrot kosztów, które były składane przez okres około pięciu lat.

76 Jednakże w sprawozdaniu z dnia 13 października 2014 r. spółka A zasygnalizowała EBC całkowitą liczbę 91 rachunków za fizjoterapię, opiewających na łączną kwotę 56 041,09 EUR, co nie może być uznane za dane fragmentaryczne, ponieważ kwota ta odpowiada kwocie wskazanej w decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy.

77 Ponadto sprawozdanie z dnia 13 października 2014 r. skłoniło EBC do podjęcia decyzji o zawieszeniu skarżącego w pełnieniu obowiązków od dnia 21 października 2014 r. (zob. pkt 4 powyżej).

78 EBC utrzymuje, że zgodnie z art. 46 warunków zatrudnienia decyzja o zawieszeniu może zostać podjęta „w przypadku stwierdzenia poważnego uchybienia”, które miałoby wymagać niższego standardu dowodowego niż „wykrycie okoliczności faktycznych” w rozumieniu art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego.

79 Zarząd uzasadnił jednak swą decyzję o zawieszeniu skarżącego okolicznością, że z uwagi na informacje dostarczone przez spółkę A istniały wystarczająco precyzyjne i istotne dowody pozwalające uznać, że sfałszował on sporne rachunki lub że był przynajmniej świadomy ich nieautentyczności. W świetle tych okoliczności Zarząd uznał, że gdyby czyny te zostały udowodnione, stanowiłyby poważne naruszenie obowiązków przez zainteresowanego, i że należało chronić w szczególności postępowanie dyscyplinarne.

80 Ponadto chociaż Bank uzasadnił decyzję o zawieszeniu środkami, które sam uznał za wystarczająco precyzyjne i istotne, aby domniemywać istnienie poważnego uchybienia podlegającego postępowaniu dyscyplinarnemu, to wspomniane dowody przedstawione przez spółkę A były bezwzględnie wystarczające, aby stanowić „wykrycie okoliczności faktycznych” w rozumieniu art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego, tak jak zostało to stwierdzone w pkt 64 powyżej.

81 Wynika z tego, że w zakresie, w jakim okoliczności faktyczne ujawnione EBC przez spółkę A w październiku 2014 r. były wystarczające do objęcia pojęciem wykrycia okoliczności faktycznych w rozumieniu art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego, należy oddalić pozostałe argumenty EBC, zgodnie z którymi dla celów wszczęcia postępowania dyscyplinarnego rozsądne byłoby oczekiwanie na zebranie przez niemieckie organy wymiaru sprawiedliwości szerszych informacji, w szczególności w następstwie przeszukania, lub zyskanie możliwości wglądu do akt prokuratury w celu uzyskania dodatkowych informacji. W każdym razie, nawet przy założeniu, że EBC uznał, iż potrzebuje dodatkowych informacji w celu wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, mógł on wszcząć je, a następnie zawiesić w oczekiwaniu na wynik postępowania karnego. Nawet jeśli bowiem żaden przepis obowiązujący w EBC ani żadna zasada ogólna nie

wymagają takiego zawieszenia (zob. pkt 105–107 poniżej), mógł on postąpić w ten sposób, ponieważ terminy dotyczące przebiegu postępowania dyscyplinarnego nie są terminami zawitymi (zob. pkt 58 powyżej), i nic nie pozwala sądzić, iż sprzeciwiało się temu dobro śledztwa, a wręcz przeciwnie, postanowienie o zawieszeniu skarżącego w pełnieniu obowiązków z dnia 21 października 2014 r. już się do niego odwoływało.

82 Z całości powyższych rozważań wynika, że między wykryciem okoliczności faktycznych dotyczących kosztów fizjoterapii w październiku 2014 r. a decyzją z dnia 18 listopada 2016 r. o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego upłynął ponad rok.

83 Zarzut drugi jest zatem zasadny w zakresie, w jakim dotyczy części sprawy dotyczącej rachunków za fizjoterapię.

3) W przedmiocie ewentualnego przedawnienia postępowania dyscyplinarnego dotyczącego potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne

84 Jak już wyjaśniono (zob. pkt 4 i 73 powyżej), należy przypomnieć, że skarżący został zawieszony w pełnieniu obowiązków w dniu 21 października 2014 r. i że z dniem 17 listopada tego samego roku EBC zwrócił się do spółki A o podjęcie działań przygotowawczych w celu uzyskania zwrotu kwot wypłaconych skarżącemu z tytułu wydatków na leczenie.

85 Z akt sprawy wynika ponadto, że w dniu 21 listopada 2014 r. spółka A przekazała EBC udokumentowane sprawozdanie z dnia poprzedniego, mające na celu stwierdzenie możliwych nadużyć finansowych skarżącego (zob. pkt 71 i 73 powyżej). Sprawozdanie to dotyczyło nie tylko rachunków za fizjoterapię, lecz również zwrotu kosztów za odręczne potwierdzenia zapłaty za produkty farmaceutyczne. Wyjaśniało ono, że właściciel rozpatrywanych aptek oświadczył, iż jego potwierdzenia zapłaty są drukowane, a te, na których widnieją odręczne kwoty, nie zostały wystawione przez żadną z nich, że kwoty wskazane na przesłanych mu kopiach potwierdzeń zapłaty nie odpowiadają naliczonym stawkom, że kilka wymienionych produktów nigdy nie zostało zamówionych lub nie zostało sprzedanych oraz że pieczęcie na tych potwierdzeniach zapłaty zostały prawdopodobnie sfałszowane. Spółka A oszacowała kwoty podlegające odzyskaniu z powodu tych potwierdzeń zapłaty na kwotę 88 289,65 EUR. Do sprawozdania dołączono wykaz spornych potwierdzeń zapłaty.

86 Spółka A uzupełniła swoje sprawozdanie z dnia 20 listopada 2014 r. dwoma wiadomościami poczty elektronicznej z dnia 22 i 23 stycznia 2015 r.

87 Wreszcie ze sprawozdania nr 1 wynika, że informacje przekazane przez spółkę A wystarczały do przekazania w dniu 23 stycznia 2015 r. przez EBC informacji dotyczących potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne niemieckim organom wymiaru sprawiedliwości.

88 W świetle powyższego wydaje się, że jeśli chodzi o część sprawy dotyczącą potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne, okoliczności faktyczne podane do wiadomości EBC w okresie od 21 listopada 2014 r. do 23 stycznia 2015 r. były wystarczające do dokonania oceny prima facie istnienia uchybienia przez skarżącego obowiązkom zawodowym.

89 Z tego względu i z powodów przedstawionych już w pkt 66 powyżej należy stwierdzić, że w odniesieniu do potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne roczny termin przedawnienia rozpoczął bieg najpóźniej w dniu 23 stycznia 2015 r., a nie w dniu, w którym EBC uzyskał dostęp do akt postępowania karnego prokuratora w dniu 20 listopada tego samego roku, jak sam podnosi.

W konsekwencji w dniu 18 listopada 2016 r., czyli w dniu wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, upłynął już roczny termin przedawnienia w odniesieniu do potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne.

90 Zarzut drugi jest zatem zasadny w odniesieniu do tej części sprawy.

4) W przedmiocie ewentualnego przedawnienia postępowania dyscyplinarnego dotyczącego rachunków za korepetycje

91 Sekretarz generalny służb postanowił w dniu 19 września 2017 r. rozszerzyć mandat komisji dyscyplinarnej na okoliczności związane z rachunkami za korepetycje, a zatem wszcząć w tym dniu postępowanie dyscyplinarne w ich przedmiocie.

92 Skarżący twierdzi, że okoliczność, która doprowadziła do otwarcia tej części sprawy, polegała na tym, że rachunki korepetytorki C były opatrzone numerem identyfikacji podatkowej prawie identycznym z numerem domniemanej fizjoterapeutki B. Tymczasem – jak dodaje – EBC znał okoliczności leżące u podstaw postępowania dyscyplinarnego dotyczące rachunków za fizjoterapię od czasu przekazania sprawozdań spółki A, a rachunki C znajdowały się w jego aktach i pozostawały do dyspozycji Banku ponad rok przed wydaniem decyzji o rozszerzeniu mandatu komisji dyscyplinarnej. W konsekwencji skarżący uważa, że wykrycie okoliczności faktycznych dotyczących rachunków za korepetycje nie może wynikać z dochodzeń prowadzonych w 2017 r. przez komisję dyscyplinarną w ramach części sprawy dotyczących rachunków za fizjoterapię i potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne.

93 Prawdą jest, że okoliczność, która zwróciła uwagę EBC na rachunki za korepetycje, czyli prawie identyczne numery identyfikacji podatkowej B i C, znajdowała się w aktach skarżącego. Jednakże o ile w odpowiedzi na pytania mające na celu ustalenie, czy usługi domniemanej fizjoterapeutki B były rzeczywiście świadczone, prawnik skarżącego wskazał w dniu 3 lutego 2016 r., że fizjoterapeutka ta pobierała wynagrodzenie za usługi w gotówce, o tyle nie przedstawił w tym momencie żadnego dowodu, pomimo wyraźnego wniosku w tym zakresie. Dopiero w dniu 29 września tego samego roku skarżący przekazał EBC wyciągi z rachunków bankowych i dopiero w załączniku do notatki z wystąpień w celu przesłuchania przez komisję dyscyplinarną w dniu 13 lutego 2017 r. przedstawił on tabelę dat i miejsc, w których dokonywał wypłaty gotówki. EBC nie miał zatem żadnego powodu, by zainteresować się rachunkami za korepetycje w aktach skarżącego w celu sprawdzenia, czy potwierdzają one jego twierdzenia, zanim skarżący nie położył nacisku na sposób wynagradzania B i nie przedstawił dokumentów na poparcie swoich twierdzeń. Dopiero w trakcie tego szczegółowego przeglądu, przeprowadzonego w kontekście części dotyczącej rachunków za fizjoterapię, komisja dyscyplinarna została zmuszona do zbliżenia tych ostatnich do badania korepetycji. Jest tak tym bardziej, że jedynie rzeczywista konieczność mogła uzasadniać badanie danych wrażliwych w aktach skarżącego, takich jak dane związane ze wsparciem jego dzieci, co do których uznano, że cierpiały na problemy medyczne i wymagały szczególnych warunków edukacyjnych.

94 Ściślej rzecz ujmując, z akt sprawy wynika, że komisja dyscyplinarna przeprowadziła dochodzenia, które zwróciły jej uwagę na rachunki za korepetycje C, w marcu 2017 r. i że po przeprowadzeniu kilku szybkich kontroli w organach podatkowych i gminnych we Frankfurcie nad Menem w dniu 24 kwietnia tego samego roku złożyła wniosek o rozszerzenie jej mandatu na okoliczności związane z tymi fakturami.

95 W konsekwencji skarżący nie wykazał, że EBC wykrył okoliczności faktyczne dotyczące rachunków za korepetycje ponad rok przed otwarciem części postępowania dyscyplinarnego ich dotyczącego w dniu 19 września 2017 r.

96 Z powyższego wynika, że zarzut drugi jest bezzasadny w części dotyczącej rachunków za korepetycje.

c) Wnioski w przedmiocie drugiego zarzutu

97 W świetle powyższego zarzut drugi jest zasadny w zakresie, w jakim okoliczności faktyczne dotyczące rachunków za fizjoterapię i potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne były przedawnione w chwili wszczęcia dotyczącego ich postępowania dyscyplinarnego. Zarzut drugi jest natomiast bezzasadny w odniesieniu do części sprawy dotyczących rachunków za korepetycje.

98 Jeśli chodzi o wpływ naruszenia terminu przedawnienia w odniesieniu do dwóch pierwszych części, o których mowa w pkt 97 powyżej, na zgodność z prawem decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy, należy zauważyć, że każda z trzech części sprawy dotyczyła uchybień o charakterze finansowym polegających co najmniej na długotrwałym braku czujności ze strony skarżącego w odniesieniu do minimalnych wymogów w zakresie sporządzania wystarczającej dokumentacji usług i transakcji, których koszt został w całości lub w części pokryty z systemów zabezpieczenia społecznego ustanowionych przez EBC na rzecz jego pracowników. Należy również zauważyć, że EBC w szczególności umieścił te uchybienia w kontekście swoich kompetencji finansowych i wywnioskował z tego, że skarżący nie tylko naruszył ciążący na nim obowiązek lojalności, lecz również nie przestrzegał wspólnych wartości i w ten sposób naraził jego dobre imię.

99 W tych okolicznościach EBC mógł uznać w pkt 37 decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy, że każda z trzech części sprawy, nawet rozpatrywana odrębnie, w sposób nieodwracalny zaszkodziła zaufaniu leżącemu u podstaw jego relacji z personelem.

100 Wynika z tego, że częściowo uzasadniony charakter zarzutu drugiego nie wystarcza do uzasadnienia stwierdzenia nieważności decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy, ponieważ pozostaje ona a priori uzasadniona trzecią częścią sprawy.

101 Należy zatem kontynuować badanie pozostałych zarzutów, ograniczając je do części odnoszącej się do rachunków za korepetycje.

4. W przedmiocie zarzutu trzeciego i siódmego, dotyczących, odpowiednio, po pierwsze, naruszenia paremii „postępowanie karne wstrzymuje postępowanie dyscyplinarne”, zasady dobrej administracji i obowiązku dbałości, a po drugie, naruszenia prawa do domniemania niewinności i art. 48 karty

a) W przedmiocie naruszenia zasady, zgodnie z którą postępowanie karne wstrzymuje postępowanie dyscyplinarne

102 Skarżący utrzymuje, że paremia, zgodnie z którą postępowanie karne wstrzymuje postępowanie dyscyplinarne, stanowi ogólną zasadę prawa Unii, która ma zastosowanie nawet w braku wyraźnego przepisu w tym zakresie.

103 Zasada ta została potwierdzona w art. 25 załącznika IX do regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej. Jednakże, jak zauważył EBC i jak wskazał już Sąd do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej w wyroku z dnia 17 marca 2015 r., AX/EBC (F-73/13, EU:F:2015:9, pkt 125), analogiczny przepis zawarty w warunkach zatrudnienia został zniesiony z dniem 1 stycznia 2009 r.

104 Ponadto art. 9 lit. c) warunków zatrudnienia stanowi, że „[d]o celów wykładni praw i obowiązków przewidzianych w niniejszych warunkach, zasady ustanowione w rozporządzeniach, normach i orzecznictwie, które znajdują zastosowanie w odniesieniu do personelu instytucji [Unii], są należycie uwzględniane". Jednakże EBC słusznie twierdzi, że przepis ten ma na celu wypełnienie ewentualnych luk i nie może być wykorzystywany do ponownego wprowadzenia zasady, którą EBC uchylił.

105 Dodatkowo orzecznictwo oparte na art. 25 załącznika IX do regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej (zob. podobnie wyrok z dnia 30 czerwca 2015 r., Dybman/ESDZ, F-129/14, EU:F:2015:71, pkt 35, 37) kwalifikuje wprawdzie paremię, zgodnie z którą postępowanie karne wstrzymuje postępowanie dyscyplinarne, jako zasadę, lecz nie przyznaje jej wartości ogólnej zasady prawa. Sam skarżący nie popiera swojego stanowiska, zgodnie z którym stanowi ona jedną z tych zasad.

106 Wynika z tego, że EBC nie jest związany paremią, zgodnie z którą postępowanie karne wstrzymuje postępowanie dyscyplinarne.

107 Skarżący bezskutecznie twierdzi zatem, że owa paremia została naruszona, ponieważ postępowanie dyscyplinarne dotyczące rachunków za korepetycje zostało wszczęte w czasie, gdy postępowanie karne było w toku. W braku wyraźnego przepisu, który miałby zastosowanie wobec EBC, równie bezskutecznie, w oparciu o tę paremię, skarżący zarzuca EBC, że podjął decyzję o rozwiązaniu stosunku pracy przed zakończeniem dochodzenia karnego dotyczącego tych rachunków.

b) W przedmiocie naruszenia zasady domniemania niewinności i art. 48 karty

108 Skarżący podnosi, że zagwarantowane obecnie w art. 48 karty prawo do domniemania niewinności wymaga, aby osoba oskarżona o popełnienie czynu zabronionego była traktowana jak niewinna do czasu udowodnienia jej zgodnie z prawem jej winy ponad wszelką rozsądną wątpliwość w toku postępowania sądowego. Twierdzi on w szczególności, że EBC naruszył to prawo, lekceważąc wszczęte przeciwko niemu postępowanie karne oraz jego wynik i opierając się na faktach, które nie zostały ustalone przez niemieckie organy wymiaru sprawiedliwości.

109 W niniejszej sprawie decyzja prokuratora z dnia 30 kwietnia 2019 r. o umorzeniu postępowania dotyczącego rachunków za korepetycje na podstawie § 170 ust. 2 kodeksu postępowania karnego została wydana przed decyzją o rozwiązaniu stosunku pracy, która została wydana w dniu 7 maja tego samego roku. Bezsporne jest jednak, że EBC nie wiedział o tym w tym dniu.

110 Zgodność z prawem danego aktu ocenia się w świetle okoliczności faktycznych i prawnych, którymi administracja dysponowała w chwili jego wydania (zob. wyrok z dnia 12 lutego 2014 r., Beco/Komisja, T-81/12, EU:T:2014:71, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo), a wobec tego skarżący nie może powoływać się na tę decyzję prokuratora w celu zakwestionowania ważności decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy na tej podstawie, że EBC nie uwzględnił korzystnego wyniku postępowania karnego.

111 Powstaje natomiast pytanie, czy prawo skarżącego do domniemania niewinności uniemożliwiało Bankowi oparcie swojej decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy na części rachunków za korepetycje przed zapoznaniem się z wnioskami organów sądowych.

112 Z orzecznictwa wynika, że domniemanie niewinności reguluje całe postępowanie karne, ponieważ ma ono w szczególności na celu zagwarantowanie każdej osobie, że nie będzie wskazana ani traktowana jako winna czynu zabronionego, zanim jej wina nie zostanie stwierdzona przez sąd (wyroki: z dnia 8 lipca 2008 r., Franchet i Byk/Komisja, T-48/05, EU:T:2008:257, pkt 210; z dnia 12 lipca 2012 r., Komisja/Nanopoulos, T-308/10 P, EU:T:2012:370, pkt 91).

113 Ponadto art. 6 ust. 1 akapit trzeci TUE i art. 52 ust. 7 karty stanowią, że wyjaśnienia dotyczące karty (Dz.U. 2007, C 303, s. 17) powinny być brane pod uwagę przy jej wykładni (wyrok z dnia 20 listopada 2017 r., Petrov i in./Parlament, T-452/15, EU:T:2017:822, pkt 38). Tymczasem zgodnie z tymi wyjaśnieniami art. 48 karty ma takie samo znaczenie i zakres jak art. 6 ust. 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC”).

114 W tych okolicznościach do celów wykładni art. 48 karty należy wziąć pod uwagę art. 6 ust. 2 EKPC jako próg minimalnej ochrony [wyrok z dnia 5 września 2019 r., AH i in. (Domniemanie niewinności), C-377/18, EU:C:2019:670, pkt 41]. W związku z tym należy również odwołać się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (zwanego dalej „ETPC”), zgodnie z art. 52 ust. 3 karty [zob. podobnie wyroki: z dnia 28 lutego 2013 r., Arango Jaramillo i in./EBI (szczególna procedura kontroli orzeczenia), C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, pkt 43; z dnia 18 grudnia 2014 r., Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, pkt 47; z dnia 3 września 2015 r., Inuit Tapiriit Kanatami i in./Komisja, C-398/13 P, EU:C:2015:535, pkt 61).

115 Tymczasem zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC) art. 6 ust. 2 EKPC chroni w szczególności prawo do domniemania niewinności podejrzanych od chwili wszczęcia wobec nich postępowania przygotowawczego w rozumieniu prawa niemieckiego (zob. podobnie wyrok ETPC z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie Karaman przeciwko Niemcom, CE:ECHR:2014:0227JUD001710310, pkt 43).

116 W konsekwencji skarżący może powoływać się na zasadę domniemania niewinności, ponieważ na wniosek samego Banku toczyło się właśnie w stosunku do niego postępowanie przygotowawcze w rozumieniu prawa niemieckiego w przedmiocie rachunków za korepetycje, którego wynik nie był jeszcze znany w momencie wydania przez EBC decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy.

117 Należy zatem przypomnieć, po pierwsze, że domniemanie niewinności nie ogranicza się do gwarancji proceduralnej w sprawach karnych, lecz jego zakres jest szerszy, po drugie, że naruszenie zasady domniemania niewinności może pochodzić od jakiegokolwiek organu publicznego (zob. podobnie wyroki: z dnia 8 lipca 2008 r., Franchet i Byk/Komisja, T-48/05, EU:T:2008:257, pkt 211; z dnia 12 lipca 2012 r., Komisja/Nanopoulos, T-308/10 P, EU:T:2012:370, pkt 92), i po trzecie, że naruszenie to może wynikać z oświadczeń lub decyzji odzwierciedlających poczucie, że dana osoba jest winna, które wzbudzają u opinii publicznej przekonanie o jej winie lub przesądzają o ocenie faktów na płaszczyźnie karnej (zob. podobnie wyrok z dnia 12 lipca 2012 r., Komisja/Nanopoulos, T-308/10 P, EU:T:2012:370, pkt 91).

118 Orzecznictwo podkreśliło w tym względzie znaczenie wyboru terminów użytych przez organy publiczne. W tym względzie należy wziąć pod uwagę rzeczywiste znaczenie omawianych oświadczeń, a nie ich dosłowną formę, a także szczególne okoliczności, w jakich zostały

sformułowane [zob. podobnie wyroki: z dnia 5 września 2019 r., AH i in. (Domniemanie niewinności), C-377/18, EU:C:2019:670, pkt 43; z dnia 8 lipca 2008 r., Franchet i Byk/Komisja, T-48/05, EU:T:2008:257, pkt 211 i przytoczone tam orzecznictwo; wyrok ETPC z dnia 28 maja 2020 r. w sprawie Farzaliyev przeciwko Azerbejdżanowi, CE:ECHR:2020:0528JUD002962007, pkt 64].

119 W niniejszej sprawie wobec skarżącego toczyło się postępowanie w sprawie oszustwa w rozumieniu § 263 ust. 1 niemieckiego kodeksu karnego w odniesieniu do rachunków za korepetycje. Tymczasem Zarząd w swojej decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy obciążył go odpowiedzialnością za niedostrzeżenie podobieństw między numerami identyfikacji podatkowej i adresami znajdującymi się na rachunkach dotyczących usług fizjoterapii B i na rachunkach za korepetycje C, podczas gdy z tych podobieństw można było wywnioskować, że te rachunki nie są prawdziwe i uczciwe. W tym kontekście Zarząd stwierdził, że prawo żądania zwrotu kosztów za korepetycje nie zwalnia członków personelu z obowiązku zachowania czujności i upewnienia się, że dokumentacja dotycząca rozpatrywanych usług jest właściwa. W związku z tym, w obliczu obiektywnych okoliczności budzących wątpliwości co do prawa do wspomnianego zwrotu, Zarząd uznał, że do danego członka personelu należało co najmniej poinformowanie o tym administracji. W konsekwencji Zarząd doszedł do wniosku, że skarżący był winny, po pierwsze, uchybienia ciążącemu na nim obowiązkowi lojalności wobec instytucji; po drugie, uchybienia ciążącemu na nim obowiązkowi przestrzegania wspólnych wartości EBC i prowadzenia swego życia zawodowego i prywatnego w zgodzie ze statutem EBC; po trzecie, uchybienia, w sposób ciągły, ciążącemu na nim obowiązkowi ochrony interesów finansowych instytucji; a po czwarte, narażenia na szwank dobrego imienia Banku.

120 W konsekwencji z decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy wynika, że EBC uznał rachunki przedstawione przez skarżącego za niewłaściwe do celów zwrotu kosztów za korepetycje, nie obciążając go formalnie odpowiedzialnością za to, że nie były one uczciwe i prawdziwe. Bank w swojej decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy ograniczył się w istocie do ukarania zaniedbania, które wydało się mu szczególnie poważne w przypadku pracownika instytucji finansowej. Decyzja ta nie zawiera zatem żadnego stwierdzenia winy skarżącego w odniesieniu do deliktu oszustwa będącego przedmiotem postępowania karnego (zob. podobnie wyrok ETPC z dnia 25 sierpnia 1987 r. w sprawie Englert przeciwko Niemcom, CE:ECHR:1987:0825JUD001028283, pkt 39) i wpisuje się w ramy autonomii dokonywanej przez administrację kwalifikacji prawnej przewinienia dyscyplinarnego w stosunku do ścigania karnego za te same czyny.

121 Tym samym EBC nie naruszył prawa skarżącego do domniemania niewinności, wydając decyzję o rozwiązaniu stosunku pracy, w zakresie, w jakim dotyczy ona części sprawy dotyczących rachunków za korepetycje, zanim dowiedział się o wyniku dotyczącego go postępowania sądowego.

122 Decyzja odmowna w sprawie wznowienia postępowania została natomiast wydana po tym, jak EBC został poinformowany o umorzeniu postępowania karnego prowadzonego przeciwko skarżącemu w przedmiocie rachunków za korepetycje na podstawie § 170 ust. 2 kodeksu postępowania karnego, to znaczy ze względu na brak wystarczających podejrzeń o winie, aby wystąpić do sądu karnego.

123 Tymczasem zgodnie z orzecznictwem ETPC domniemanie niewinności ma w szczególności na celu zapobieżenie sytuacji, by osoby, które skorzystały z umorzenia postępowania, były traktowane przez organy publiczne tak, jakby były w rzeczywistości winne przypisywanego im czynu zabronionego (wyrok ETPC z dnia 28 czerwca 2018 r., G.I.E.M. S.R.L. i in. przeciwko

Włochom, CE:ECHR:2018:0628JUD000182806, pkt 314). W tym względzie nie należy czynić różnicy między brakiem skazania z powodu braku dowodów a brakiem skazania wynikającym z formalnego stwierdzenia niewinności oskarżonego (wyroki ETPC: z dnia 27 września 2007 r., Vassilios Stavropoulos przeciwko Grecji, CE:ECHR:2007:0927JUD003552204, pkt 39; z dnia 23 października 2014 r., Melo Tadeu przeciwko Portugalii, CE:ECHR:2014:1023JUD002778510, pkt 60).

124 W niniejszej sprawie Zarząd podał dwa powody decyzji odmownej w sprawie wznowienia postępowania po uzyskaniu informacji o umorzeniu dochodzenia w sprawie rachunków za korepetycje: po pierwsze, różnicę między zadaniami prokuratury i EBC, bowiem zadanie prokuratury polega na zbadaniu, czy zarzucane osobie czyny stanowią przestępstwo, a zadanie EBC na zbadaniu, na podstawie mniej wymagającego dowodu, czy wskazują one na przewinienie dyscyplinarne; po drugie, okoliczność, że prokuratura potwierdziła, iż nie istnieje urzędowa rejestracja korepetytorki C oraz że numer identyfikacji podatkowej znajdujący się na jej fakturach nie był prawdziwy.

125 Powody te nie zawierają żadnego stwierdzenia winy skarżącego w sprawie karnej. W związku z tym decyzja odmowna w sprawie wznowienia postępowania nie stanowiła naruszenia jego prawa do domniemania niewinności.

126 Skarżący twierdzi jednak również, że EBC naruszył jego prawo do domniemania niewinności, chcąc stwierdzić jego winę za wszelką cenę.

127 Orzeczono już w tym względzie, że można stwierdzić naruszenie zasady domniemania niewinności w obliczu dowodów mogących wykazać, że organ powołujący od początku postępowania dyscyplinarnego zdecydował się jednak nałożyć na stronę skarżącą karę dyscyplinarną, niezależnie od przedstawionych przez nią wyjaśnień i wyniku toczącego się postępowania karnego (wyroki: z dnia 13 marca 2003 r., Pessoa e Costa/Komisja, T-166/02, EU:T:2003:73, pkt 56; z dnia 19 października 2006 r., Pessoa e Costa/Komisja, T-503/04, EU:T:2006:331, pkt 118; z dnia 17 marca 2015 r., AX/EBC, F-73/13, EU:F:2015:9, pkt 162).

128 Skarżący wywodzi o istnieniu uprzedzenia do niego ze strony EBC przede wszystkim z faktu, że Bank zlekceważył prowadzone przeciwko skarżącemu postępowanie karne oraz jego wynik. Jednakże zarzut ten został właśnie zbadany i oddalony. Skarżący wywodzi następnie to uprzedzenie z faktu, że Bank rozszerzył mandat komisji dyscyplinarnej w następstwie jakoby niezgodnego z prawem dochodzenia jednego z jej członków oraz z faktu, że nie uwzględnił uwag przedstawionych w toku postępowania dyscyplinarnego. Jednakże zastrzeżenia te pokrywają się pierwszy z zarzutem czwartym, a drugi z zarzutami piątym i dziewiątym. Zostaną one zatem zbadane w ramach każdego z nich.

c) W przedmiocie naruszenia zasady dobrej administracji i obowiązku dbałości

129 Skarżący twierdzi, że wszczynając postępowanie dyscyplinarne dotyczące rachunków za korepetycje, podczas gdy dochodzenie karne było w toku, i pomijając wynik tego dochodzenia, EBC naruszył zasadę dobrej administracji i obowiązek dbałości, które nakazują instytucjom zbadanie w sposób staranny i bezstronny wszystkich istotnych okoliczności danej sprawy.

130 Jednakże skarżący nie przedstawia argumentu pozwalającego stwierdzić, że w niniejszym przypadku zasada dobrej administracji i obowiązek dbałości powinny mieć zakres szerszy niż zakres prawa do domniemania niewinności. W szczególności nie można orzec, że EBC naruszył

ciążący na nim obowiązek starannego i bezstronnego zbadania istotnych okoliczności sprawy, ponieważ prokuratura potwierdziła w piśmie z dnia 30 kwietnia 2019 r. okoliczności, na których Bank oparł swoją decyzję o rozwiązaniu stosunku pracy, a mianowicie że nie istnieje oficjalna rejestracja C, a numer identyfikacji podatkowej znajdujący się na jej fakturach nie był prawdziwy.

131 Ponadto skarżący skorzystał ze wszystkich innych gwarancji mających zastosowanie do postępowań dyscyplinarnych, jak wynika z odpowiedzi na zarzuty sformułowane przez niego w tym względzie (zob. poniżej badanie zarzutów czwartego i piątego). Bezzasadne jest zatem twierdzenie, że EBC naruszył obowiązek dbałości i zasadę dobrej administracji.

d) Wnioski w przedmiocie zarzutów trzeciego i siódmego

132 W świetle powyższego zarzuty trzeci i siódmy są bezzasadne.

5. W przedmiocie zarzutu czwartego, dotyczącego naruszenia art. 8.3.7 regulaminu pracowniczego i zasady bezstronności ustanowionej w art. 41 karty

133 Skarżący utrzymuje, że członkowie komisji dyscyplinarnej pomylili swą rolę w ramach tej komisji z innymi obowiązkami, gdy aktywnie poszukiwali nowych okoliczności go obciążających. Podnosi on w tym względzie cztery zastrzeżenia i uważa, że komisja dyscyplinarna naruszyła art. 8.3.7 regulaminu pracowniczego oraz obowiązek bezstronności.

134 Artykuł 8.3.7 regulaminu pracowniczego stanowi, że członkowie komisji dyscyplinarnej powinni „działać osobiście i wykonywać swoje obowiązki w sposób całkowicie niezależny".

a) W przedmiocie pierwszego zastrzeżenia skarżącego

135 Skarżący podnosi, że komisja dyscyplinarna przeanalizowała jego akta osobowe, a w szczególności wszystkie otrzymane przez niego zwroty kosztów w celu sprawdzenia ich prawidłowości oraz że badanie to zakończyło się wydaniem decyzji przez sekretarza generalnego służb w dniu 19 września 2017 r. o rozszerzeniu zakresu mandatu tej komisji na rachunki za korepetycje. Zdaniem skarżącego badanie to wykraczało poza granice mandatu udzielonego początkowo komisji dyscyplinarnej. Sprawozdanie nr 1 i decyzja sekretarza generalnego służb z dnia 18 listopada 2016 r. określały bowiem jego zakres i nie zawierały żadnego odniesienia do rachunków za korepetycje.

136 EBC słusznie jednak podnosi, że istotna część zadań komisji dyscyplinarnej w granicach jej mandatu polega na poszukiwaniu i ustaleniu faktów w sposób możliwie najbardziej skrupulatny. Zgodnie z art. 8.3.15 regulaminu pracowniczego komisja ta ma za zadanie wydanie opinii między innymi na temat prawdziwości faktów.

137 EBC twierdzi w szczególności, że komisja dyscyplinarna mogła sprawdzić wiarygodność oświadczeń skarżącego złożonych podczas jego przesłuchania w dniu 13 lutego 2017 r. i zapoznać się z jego aktami w celu zbadania, czy i w jaki sposób płatności dokonane według niego za sesje fizjoterapeutyczne i produkty farmaceutyczne można pogodzić z innymi płatnościami gotówkowymi lub kartą kredytową, których dokonał. Zdaniem EBC właśnie wówczas komisja dyscyplinarna odkryła – w sposób uprawniony – rachunki za korepetycje wystawione przez C.

138 Skarżący zauważa jednak, że zgodnie z art. 8.3.14 regulaminu pracowniczego komisja dyscyplinarna może przeprowadzić dodatkowe dochodzenia, jedynie jeżeli informacje, którymi dysponowała, okazałyby się niewystarczające. Tymczasem przedstawił on obszerne informacje i liczne dowody na to, że zwykle dokonywał płatności zarówno w drodze przelewu bankowego, jak i gotówką, w związku z czym komisja dyscyplinarna nie miała żadnego uzasadnionego powodu, by szerzej badać sprawę.

139 Należy przypomnieć w tym względzie, że w prawie Unii pierwszeństwo ma zasada swobodnego doboru środków dowodowych, ale również że instytucje nie mogą jednak świadomie wykorzystywać dowodów zgromadzonych w sposób oczywisty z naruszeniem istotnych wymogów proceduralnych przewidzianych dla ich sporządzenia i mających na celu ochronę praw podstawowych zainteresowanych osób (zob. podobnie wyroki: z dnia 16 czerwca 2015 r., FSL i in./Komisja, T-655/11, EU:T:2015:383, pkt 42, 44; z dnia 8 września 2016 r., Goldfish i in./Komisja, T-54/14, EU:T:2016:455, pkt 42, 47).

140 Tym samym jedynie w przypadku, gdyby weryfikacja komisji dyscyplinarnej została przeprowadzona z naruszeniem przepisów regulujących uprawnienia dochodzeniowe, należałoby stwierdzić niezgodność z prawem dowodów leżących u podstaw części sprawy dotyczącej rachunków za korepetycje, a tym samym uchybienia proceduralnego, które z tego wynikało.

141 Tymczasem w niniejszej sprawie dowody, które zdaniem skarżącego były wystarczające do sfinalizowania sprawozdania nr 1, obejmowały wykaz sporządzonych przez niego wypłat gotówki i około 109 stron zaświadczających o nich wyciągów bankowych. Składały się na nie również argumenty przedstawione przez jego prawnika oraz protokół z przesłuchania jego samego w dniu 13 lutego 2017 r. Skarżący twierdził w nim, że opłacał rachunki za fizjoterapię dzięki tym wypłatom gotówki. Jednakże komisja dyscyplinarna nie działała w sposób nierozsądny, przeprowadzając dochodzenie w tym zakresie, gdy uznała za konieczne zbadanie prawdziwości tego twierdzenia poprzez poszukiwanie w danych, którymi dysponował EBC, czy skarżący rzeczywiście miał zwyczaj płacenia w gotówce za rachunki, o których zwrot się ubiegał. Jest tak tym bardziej, że podczas przesłuchania skarżącego w dniu 3 lutego 2016 r. jego poprzedni prawnik sam miał wątpliwości, czy każdej zapłacie B odpowiadała wypłata gotówki.

142 Skarżący podnosi również, że badanie przeprowadzone przez komisję dyscyplinarną w jego aktach osobowych było bezpodstawne, ponieważ nie zawierały one dowodów płatności (zob. pkt 128 powyżej).

143 Stworzone przez EBC akta skarżącego nie ograniczały się jednak do jego zatrudnienia i kariery zawodowej. W zakresie, w jakim uzyskał on prawo do dodatków rodzinnych, powiększonych na podstawie art. 3.8.4 regulaminu pracowniczego, w jakim otrzymał w ten sposób zwrot kosztów rachunków za korepetycje i w jakim art. 3.3.1 tego samego regulaminu pracowniczego stanowi, że zainteresowani przedstawiają dowody na prawo do dodatków zanim otrzymają jakąkolwiek płatność z EBC, EBC dysponował rachunkami korepetytorki C. Z akt sprawy przedłożonych Sądowi wynika ponadto, że rachunki te były otrzymywane przez dział „Zatrudnienie i wyrównanie” Banku.

144 W tych okolicznościach, do celów próby ustalenia, czy rachunki domniemanej fizjoterapeutki B odpowiadały faktycznie poniesionym wydatkom, komisja dyscyplinarna mogła chcieć porównać dowody przedstawione przez skarżącego z innymi wydatkami, których zwrotu domagał się i których dowody zachował EBC.

145 Wreszcie art. 8.3.15 regulaminu pracowniczego nakłada na komisję dyscyplinarną obowiązek przedstawienia propozycji „wszelkich" stosownych „kar dyscyplinarnych". Tym samym zobowiązuje on ją do zbadania ewentualnych okoliczności łagodzących, takich jak sposób, w jaki skarżący wykonywał swoje obowiązki, co mogło wynikać z jego akt. Komisja dyscyplinarna nie mogłaby natomiast stwierdzić w swojej opinii, że okoliczności faktyczne sprawy stanowią pierwsze uchybienie skarżącego, gdyby nie miała prawa wglądu do jego akt.

146 W tych okolicznościach nie wykazano, że przeprowadzone przez komisję dyscyplinarną badanie akt osobowych skarżącego było stronnicze.

b) W przedmiocie drugiego zastrzeżenia skarżącego

147 Skarżący wyjaśnia, że ze sprawozdania nr 2 wynika, iż członek personelu wchodzący w skład DG ds. Kwestii Prawnych skontaktował się z niemieckimi organami podatkowymi w celu uzyskania informacji na temat rachunków za korepetycje. Podnosi on, że osoba ta może być jednym z członków komisji dyscyplinarnej lub że mogła działać na polecenie komisji dyscyplinarnej.

148 Skarżący nie wyjaśnił jednak, w jaki sposób taki kontakt miałby naruszać zasadę bezstronności i art. 8.3.7 regulaminu pracowniczego. Ponadto art. 8.3.14 tych przepisów upoważnia komisję dyscyplinarną do podjęcia wszelkich niezbędnych działań w celu uzupełnienia posiadanych przez nią informacji.

149 Drugie zastrzeżenie skarżącego nie zostało zatem wykazane.

c) W przedmiocie przedstawionych przez skarżącego zastrzeżeń trzeciego i czwartego

150 Skarżący podnosi, że sprawozdanie nr 2 dotyczące rachunków za korepetycje sporządziła DG ds. Zasobów Ludzkich, Budżetu i Organizacji, podczas gdy jej dyrektor generalny był członkiem komisji dyscyplinarnej. Podnosi on również, że ten sam dyrektor generalny podpisał pismo informujące go o rozszerzeniu zakresu mandatu komisji dyscyplinarnej. Wywodzi on z tego naruszenie zasady bezstronności, do której przestrzegania są zobowiązani członkowie komisji dyscyplinarnej.

151 Sprawozdanie nr 2 zostało wprawdzie sporządzone na piśmie opatrzonym nagłówkiem DG ds. Zasobów Ludzkich, Budżetu i Organizacji, a jej dyrektor generalny był faktycznie członkiem komisji dyscyplinarnej, jednakże nie pozwala to na stwierdzenie, że dyrektor generalny, jako członek komisji dyscyplinarnej, naruszył obowiązek bezstronności i art. 8.3.7 regulaminu pracowniczego. Ponadto omawiane pismo ogranicza się do doręczenia skarżącemu decyzji o rozszerzeniu zakresu mandatu komisji dyscyplinarnej na okoliczności związane z rachunkami za korepetycje, która to decyzja została wydana i podpisana przez sekretarza generalnego służb, działającego w imieniu Zarządu, zgodnie z art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego.

152 Przedstawione przez skarżącego zastrzeżenia trzecie i czwarte nie zostały zatem wykazane.

d) Wniosek dotyczący zarzutu czwartego

153 Z całości powyższych rozważań wynika, że zarzut czwarty należy oddalić.

6. W przedmiocie zarzutu piątego, dotyczącego naruszenia prawa do obrony

154 Skarżący wywodzi naruszenie swego prawa do obrony z tego, że ogólnie rzecz biorąc, EBC nie uwzględnił uwag, które skarżący przedstawił w toku postępowania (zob. pkt 128 powyżej).

155 Skarżący nie rozwinął jednak tego zastrzeżenia i nie wskazał wyraźnie, czy dotyczy to wszystkich jego uwag, czy ich części, a w takim wypadku których. Tym samym zastrzeżenie to nie jest dopuszczalne na podstawie art. 76 lit. d) regulaminu postępowania przed Sądem.

156 W każdym wypadku zastrzeżenie to należy oddalić jako bezzasadne. Zakres uzasadnienia opinii komisji dyscyplinarnej i decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy, jak również wymiana korespondencji między EBC a skarżącym w trakcie postępowania świadczą o tym, że EBC uwzględnił jego argumenty. Należy ponadto przypomnieć, że strona skarżąca nie może mylić nieprzestrzegania prawa do obrony z brakiem uzyskania rezultatu zamierzonego w ramach wykonywania tego prawa (zob. podobnie wyrok z dnia 6 września 2013 r., Sepro Europe/Komisja, T-483/11, niepublikowany, EU:T:2013:407, pkt 78).

157 Zarzut piąty należy zatem oddalić.

7. W przedmiocie zarzutu szóstego, dotyczącego oczywistych błędów w ocenie

a) Uwaga wstępna

158 Skarżący twierdzi, że liczne motywy decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy są dotknięte oczywistymi błędami w ocenie.

159 Należy jednak zauważyć, że skarżący opiera swój zarzut szósty zasadniczo na zastrzeżeniach dotyczących tego, że EBC nie zbadał w pełni okoliczności sprawy, nie dokonał prawidłowej oceny przedstawionych mu dowodów oraz naruszył prawo do poszanowania życia prywatnego.

160 W tych okolicznościach należy przypomnieć, że skuteczność kontroli sądowej gwarantowanej przez art. 47 karty wymaga, aby sąd Unii dokonał pełnej kontroli prawdziwości okoliczności faktycznych (zob. podobnie wyroki: z dnia 11 września 2013 r., L/Parlament, T-317/10 P, EU:T:2013:413, pkt 70; z dnia 10 stycznia 2019 r., RY/Komisja, T-160/17, EU:T:2019:1, pkt 38). W tym względzie powinien on zweryfikować materialną prawidłowość przedstawionych dowodów, ich wiarygodność i spójność (zob. podobnie wyrok z dnia 23 października 2018 r., McCoy/Komitet Regionów, T-567/16, EU:T:2018:708, pkt 98; zob. także analogicznie wyroki: z dnia 15 lutego 2005 r., Komisja/Tetra Laval, C-12/03 P, EU:C:2005:87, pkt 39; z dnia 7 kwietnia 2016 r., ArcelorMittal Tubular Products Ostrava i in./Hubei Xinyegang Steel, C-186/14 P i C-193/14 P, EU:C:2016:209, pkt 36). Z tego punktu widzenia ocena mocy dowodowej dokumentu również jest przedmiotem pełnej kontroli (zob. podobnie wyrok z dnia 16 września 2004 r., Valmont/Komisja, T-274/01, EU:T:2004:266, pkt 43). A zatem nawet złożone lub delikatne oceny dokonywane przez administrację muszą być poparte solidnymi dowodami (zob. podobnie wyroki: z dnia 15 lutego 2005 r., Komisja/Tetra Laval, C-12/03 P, EU:C:2005:87, pkt 41; z dnia 7 kwietnia 2016 r., Akhras/Rada, C-193/15 P, EU:C:2016:219, pkt 56). Do sądu należy zatem przeprowadzenie, nawet w tym kontekście, pogłębionej analizy dowodów (zob. podobnie wyrok z dnia 10 lipca 2008 r., Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, pkt 146).

161 Ponadto w ramach kontroli zgodności z prawem sąd sprawuje również pełną kontrolę w zakresie prawidłowego stosowania właściwych przepisów prawa (wyrok z dnia 7 listopada 2007 r., Niemcy/Komisja, T-374/04, EU:T:2007:332, pkt 81).

162 W świetle powyższego należy zatem dokonać przekwalifikowania zarzutu szóstego, jako dotyczącego nie oczywistych błędów w ocenie, lecz niepełnego zbadania okoliczności sprawy, błędów w ocenie dowodów i naruszenia prawa.

b) W przedmiocie niepełnego zbadania okoliczności sprawy, błędów w ocenie dowodów oraz naruszenia prawa w zakresie części sprawy dotyczącej rachunków za korepetycje

163 W pierwszej kolejności skarżący zarzuca EBC, że ten nie uwzględnił umorzenia postępowania karnego w zakresie dotyczącym rachunków za korepetycje.

164 Argument ten łączy się jednak z zarzutami trzecim i siódmym, które zostały uznane za bezzasadne.

165 W drugiej kolejności skarżący utrzymuje, że poprzez stwierdzenie, iż rachunki korepetytorki C nie były prawdziwe i uczciwe, EBC pominął jego oświadczenia oraz oświadczenia jego rodziny, zgodnie z którymi C rzeczywiście udzielała korepetycji jego dzieciom i otrzymywała wynagrodzenie w gotówce. Skarżący dodaje, że EBC nie wziął również pod uwagę jego oświadczeń, zgodnie z którymi podobieństwo rachunków domniemanej fizjoterapeutki B oraz C wynikało z faktu, że jego żona pokazała C jak je sporządzać. Wreszcie EBC nie wziął również pod uwagę poprawy wyników szkolnych jednego z jego dzieci w dziedzinach, w których C udzielała mu lekcji.

166 Jednakże skarżący ogranicza się w ten sposób do powtórzenia swoich oświadczeń i oświadczeń swojej małżonki w toku postępowania administracyjnego, nie wyjaśniając, dlaczego EBC popełnił błąd w ocenie, gdy nie uznał ich za przekonujące i gdy utrzymywał, że skarżący nie przedstawił dowodów na ich poparcie.

167 W trzeciej kolejności skarżący podnosi, że EBC niesłusznie oparł się na okoliczności, iż jest nienormalne, aby nie znać danych korepetytorki C, podczas gdy ona regularnie zjawiała się u niego w domu.

168 Przede wszystkim zdaniem skarżącego taki zarzut narusza jego prawo do organizacji życia prywatnego według własnego uznania, a żaden przepis EBC nie nakłada na urzędników obowiązku poznania danych nauczycieli świadczących kursy domowe. Okoliczność, że ich wynagrodzenie podlega zwrotowi, nie ma znaczenia dla uzasadnienia takiej ingerencji.

169 Należy jednak zauważyć, że EBC w żaden sposób nie ingerował w życie prywatne skarżącego, odmawiając dania wiary temu, że nie posiada on minimum informacji o korepetytorce C, która regularnie udzielała jego dzieciom lekcji. W rzeczywistości EBC nie zamierzał regulować sposobu, w jaki skarżący ma organizować swoje życie, lecz uznał jedynie, że ten rzekomy sposób prowadzenia życia był wysoce nieprawdopodobny, a tym samym mało wiarygodny.

170 Co więcej, EBC w ramach swego systemu pokrywania kosztów szczególnych potrzeb edukacyjnych dzieci członków swego personelu ma prawo zadawać pytania jednemu z nich w sytuacji, gdy ten składa wnioski o zwrot kosztów w okolicznościach, które EBC uważa za anormalne. Bank wywodzi stąd również prawo do wyciągnięcia z tych okoliczności wszelkich stosownych wniosków.

171 Następnie skarżący utrzymuje, że EBC nie mógł oprzeć się na fakcie, iż anormalne było to, że nie miał możliwości dostarczenia jakiejkolwiek informacji o osobie, która latami przychodziła udzielać lekcji w jego miejscu zamieszkania, ponieważ anormalny charakter okoliczności nie stanowi jednak dowodu na to, że nie wystąpiła ona w rzeczywistości.

172 Ów argument nie może jednak zostać uwzględniony. Sama bowiem ewentualność, że dana sytuacja mogła zaistnieć, nie wystarcza do wykluczenia jej ewentualnego anormalnego charakteru, który zresztą był należycie uzasadniony w decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy.

173 Wreszcie, w kontekście powyższych rozważań, w braku solidnego poparcia dla swoich twierdzeń skarżący utrzymuje równie bezskutecznie, że EBC pominął fakt, iż stan jednego z jego dzieci nie wymagał poznania danych C na potrzeby organizowania lekcji.

174 Zarzut szósty jest zatem bezzasadny.

8. W przedmiocie zarzutu ósmego, dotyczącego naruszenia rozsądnego terminu i obowiązku dbałości

175 Skarżący twierdzi, że EBC nie prowadził omawianego postępowania dyscyplinarnego z należytą starannością i że nie zadbał o to, by wszystkie etapy tego postępowania następowały kolejno po sobie w rozsądnym terminie.

176 W niniejszej sprawie art. 8.3.15–8.3.17 regulaminu pracowniczego przewidują terminy na przeprowadzenie poszczególnych etapów postępowania dyscyplinarnego. Jednakże art. 8.3.15 tego regulaminu stanowi, że w każdym wypadku termin wyznaczony komisji dyscyplinarnej na przekazanie opinii „należy oceniać w zależności od złożoności sprawy”.

177 Ponadto, ogólnie rzecz biorąc, z utrwalonego orzecznictwa wynika, że poza terminami przedawnienia (zob. pkt 58 powyżej) terminy przewidziane na ograniczenie, z czasowego punktu widzenia, przebiegu postępowania dyscyplinarnego nie są co do zasady terminami zawitymi. W braku jasno wyrażonej w obowiązujących aktach prawnych woli ograniczenia, w trosce o pewność prawa i ochronę uzasadnionych oczekiwań, czasu, w którym administracja może działać, terminy te stanowią przede wszystkim wyraz zasady dobrej administracji, która nakłada na instytucję obowiązek starannego prowadzenia postępowania dyscyplinarnego i działania w taki sposób, aby każda czynność dochodzeniowa następowała w rozsądnym terminie po poprzedniej czynności (zob. podobnie wyroki: z dnia 12 września 2000 r., Teixeira Neves/Trybunał Sprawiedliwości, T-259/97, EU:T:2000:208, pkt 123; z dnia 17 marca 2015 r., AX/EBC, F-73/13, EU:F:2015:9, pkt 174).

178 W tych okolicznościach naruszenie rozsądnego terminu może uzasadniać stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnej tylko wtedy, gdy nadmierna przewlekłość może mieć wpływ na samą treść tej decyzji (zob. podobnie wyrok z dnia 10 kwietnia 2019 r., AV/Komisja, T-303/18 RENV, niepublikowany, EU:T:2019:239, pkt 87 i przytoczone tam orzecznictwo). Jest tak

w sytuacji, gdy nadmierna przewlekłość miała wpływ na zdolność zainteresowanych osób do skutecznej obrony (zob. wyrok z dnia 7 czerwca 2018 r., Winkler/Komisja, T-369/17, niepublikowany, EU:T:2018:334, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).

179 W niniejszej sprawie skarżący nie twierdzi ani tego, że EBC miał zamiar uczynić terminy przewidziane w art. 8.3.15–8.3.17 regulaminu pracowniczego terminami zawitymi, ani że czas trwania postępowania zaszkodził jego obronie.

180 Co się tyczy obowiązku dbałości, również zgodnie z orzecznictwem, jego naruszenie z powodu braku szybkości może skutkować powstaniem odpowiedzialności danej instytucji za ewentualnie wyrządzoną szkodę, lecz nie może ono samo w sobie wpłynąć na zgodność z prawem zaskarżonej decyzji (zob. podobnie wyrok z dnia 13 lipca 2018 r., Curto/Parlament, T-275/17, EU:T:2018:479, pkt 104, 105).

181 Nie można zatem w niniejszym wypadku przyjąć, że zarzut ósmy, dotyczący naruszenia rozsądnego terminu i obowiązku dbałości, jest zasadny w ramach żądań stwierdzenia nieważności.

9. W przedmiocie zarzutu dziewiątego, dotyczącego naruszenia obowiązku uzasadnienia

182 Skarżący uważa, że decyzja o rozwiązaniu stosunku pracy nie jest wystarczająco uzasadniona. Z powodów przedstawionych w pkt 101 powyżej nie ma potrzeby badania tego zarzutu w zakresie, w jakim kwestionuje on w szczególności uzasadnienie decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy w odniesieniu do aspektów związanych z fizjoterapią i potwierdzeniami zapłaty za produkty farmaceutyczne.

183 Niemniej jednak należy przypomnieć, że kwestię, czy decyzja EBC nakładająca karę na jednego z jego pracowników spełnia obowiązek uzasadnienia, należy oceniać w świetle nie tylko jej brzmienia, ale także jej kontekstu, jak również wszystkich przepisów prawa regulującego daną materię, w tym przypadku materię spraw dyscyplinarnych. W tym względzie o ile Zarząd jest zobowiązany wskazać okoliczności faktyczne i prawne, od których zależy prawne uzasadnienie jego decyzji, podobnie jak względy, które skłoniły go do ich przyjęcia, o tyle nie wymaga się od niego, aby omówił wszystkie kwestie faktyczne i prawne podniesione w toku postępowania. W każdym wypadku decyzja jest wystarczająco uzasadniona, jeżeli została wydana w kontekście znanym danemu pracownikowi, pozwalającym mu zrozumieć zakres podjętego wobec niego środka (zob. wyrok z dnia 17 marca 2015 r., AX/EBC, F-73/13, EU:F:2015:9, pkt 189 i przytoczone tam orzecznictwo). Niemniej jednak jeżeli, tak jak w niniejszej sprawie, nałożona na pracownika kara jest ostatecznie surowsza niż kara sugerowana przez komisję dyscyplinarną, należy przyjąć, że w świetle wymogów właściwych każdemu postępowaniu dyscyplinarnemu decyzja EBC powinna określać powody, które skłoniły go do odejścia od opinii wydanej przez komisję dyscyplinarną (zob. podobnie wyrok z dnia 17 marca 2015 r., AX/EBC, F-73/13, EU:F:2015:9, pkt 190 i przytoczone tam orzecznictwo).

184 W niniejszej sprawie kontekst, w jakim została wydana decyzja o rozwiązaniu stosunku pracy, był dobrze znany skarżącemu, w szczególności ze względu na treść licznych uwag pisemnych i ustnych, które przedstawił on w toku postępowania dyscyplinarnego w dniach 13 lutego, 9 marca, 17 października i 8 listopada 2017 r., 30 kwietnia i 14 września 2018 r., a także w dniu 31 stycznia 2019 r.

185 Ponadto decyzja o rozwiązaniu stosunku pracy przedstawia zarzuty stawiane skarżącemu, opinię komisji dyscyplinarnej, różne normy i przepisy obowiązujące w EBC, którym w ocenie Zarządu skarżący uchybił, a także powody, dla których Zarząd doszedł do takiego wniosku. Skarga wykazuje ponadto, że skarżący dobrze zrozumiał te okoliczności.

186 Skarżący podnosi jednak w szczególności, że decyzja o rozwiązaniu stosunku pracy nie zawiera odpowiedzi na jego uwagi dotyczące przedawnienia środków dyscyplinarnych (zob. pkt 128 powyżej).

187 Jednakże decyzja o rozwiązaniu stosunku pracy odnosi się do opinii komisji dyscyplinarnej, o której skarżący wiedział, a opinia ta przedstawia powody, dla których, w świetle art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego, postępowanie dyscyplinarne nie było zdaniem EBC przedawnione.

188 Skarżący twierdzi następnie, że przy założeniu, iż czyny zostały ustalone, decyzja o rozwiązaniu stosunku pracy nie wyjaśnia wystarczająco, dlaczego EBC przyjął karę znacznie surowszą niż zaproponowana przez komisję dyscyplinarną, a dokładniej dlaczego na podstawie dowodów identycznych z tymi, które zostały zbadane przez komisję, uznał on, że więź zaufania została nieodwracalnie zerwana.

189 Zarzut ten jest bezzasadny. Z decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy wynika, że w przeciwieństwie do komisji dyscyplinarnej Zarząd uznał, że skarżący zażądał zwrotu kosztów realizacji potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne i rachunków za korepetycje, które nie były uczciwe i prawdziwe, oraz że uchybienia obowiązkom przez skarżącego w zakresie przedstawienia tych wniosków o zwrot były zatem szersze i poważniejsze niż samo przedstawienie wątpliwych rachunków za fizjoterapię, na którym oparła się ta komisja.

190 Wprawdzie w pkt 97 powyżej orzeczono, iż okoliczności związane z rachunkami za fizjoterapię i realizację potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne były przedawnione w chwili wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, jednakże zgodnie z utrwalonym orzecznictwem obowiązek uzasadnienia decyzji stanowi istotny wymóg formalny, który należy odróżnić od kwestii zasadności uzasadnienia, odnoszącej się do zgodności z prawem materialnym spornego aktu (zob. wyrok z dnia 24 września 2015 r., Włochy i Hiszpania/Komisja, T-124/13 i T-191/13, EU:T:2015:690, pkt 82 i przytoczone tam orzecznictwo).

191 Ponadto, również w przeciwieństwie do komisji dyscyplinarnej, Zarząd stwierdził, że raczej niska grupa zaszeregowania i niewielki staż pracy skarżącego nie mogą stanowić żadnej okoliczności łagodzącej względem jego obowiązku uczciwego działania i przyzwoitości przy składaniu wniosków o zwrot kosztów.

192 Wreszcie EBC wyjaśnił, że wszystkie aspekty sprawy spowodowały nieodwracalną utratę jego zaufania do skarżącego. W tym względzie położył on nacisk na fakt, że jego wiarygodność jako instytucji odpowiedzialnej za politykę pieniężną i kontrolę bankową opiera się na jego reputacji jako skutecznego i odpowiedzialnego modelu administracji zarządzanej przez uczciwy personel, oraz wyjaśnił, że zachowanie skarżącego mogło zaszkodzić jego dobremu imieniu.

193 Zarzut dziewiąty jest zatem bezzasadny.

10. W przedmiocie zarzutu dziesiątego, podniesionego tytułem ewentualnym, dotyczącego naruszenia zasady proporcjonalności

a) Uwagi wstępne

194 Na wstępie należy zauważyć, że wbrew swojemu tytułowi zarzut dziesiąty nie ogranicza się do podniesienia braku poszanowania w niniejszym wypadku zasady proporcjonalności. Skarżący wywodzi bowiem zasadniczo nieproporcjonalny charakter rozwiązania z nim stosunku pracy, po pierwsze, z braku znaczenia i prawdziwości okoliczności obciążających przyjętych przez komisję dyscyplinarną; po drugie, z niezgodności z prawem i braku znaczenia okoliczności uwzględnionych dodatkowo przez Zarząd; po trzecie, z faktu, że Zarząd błędnie zinterpretował pojęcie okoliczności łagodzących w odniesieniu do okoliczności podniesionych przez komisję dyscyplinarną; a po czwarte, z faktu, że EBC nie uwzględnił pewnej liczby okoliczności łagodzących, które skarżący powoływał w toku postępowania. Zarzuty skarżącego nie dotyczą zatem bezpośrednio nieproporcjonalnego charakteru kary. Skarżący wywodzi go raczej z nieścisłości niektórych okoliczności faktycznych, jak i z błędów w ocenie innych faktów i ich kwalifikacji jako okoliczności obciążających, czasem z naruszenia prawa, a czasem z braku pełnego zbadania wszystkich okoliczności, które mogą mieć łagodzący charakter.

195 W tych okolicznościach należy przypomnieć, że Sąd sprawuje pełną kontrolę nad prawdziwością okoliczności faktycznych i nad prawidłowym stosowaniem właściwych przepisów prawa (zob. pkt 160 i 161 powyżej).

196 Podobnie sąd Unii sprawuje również pełną kontrolę nad kwalifikacją okoliczności faktycznych (zob. podobnie wyroki: z dnia 21 czerwca 2012 r., BNP Paribas i BNL/Komisja, C-452/10 P, EU:C:2012:366, pkt 102; z dnia 7 listopada 2013 r., Cortivo/Parlament, F-52/12, EU:F:2013:173, pkt 41) w świetle obiektywnych pojęć prawnych. Sprawuje on w szczególności taką kontrolę nad kwestią, czy dany czyn wchodzi w zakres prawnych pojęć okoliczności obciążających lub łagodzących.

197 Wreszcie chociaż warunki zatrudnienia nie przewidują stałego związku pomiędzy wskazanymi w nich sankcjami dyscyplinarnymi a różnymi rodzajami uchybień popełnionych przez urzędników i nie wyjaśniają, w jakim zakresie istnienie okoliczności obciążających lub łagodzących powinno wpływać na wybór kary, poszanowanie art. 47 karty zakłada, że „kara" nałożona przez organ administracyjny, który sam nie spełnia przesłanek przewidzianych w tym artykule, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie w przypadku Zarządu, podlega późniejszej kontroli ze strony organu sądowego, który ma kompetencje do pełnej oceny stosunku proporcjonalności między zawinionym działaniem a karą (zob. wyrok z dnia 15 maja 2012 r., Nijs/Trybunał Obrachunkowy, T-184/11 P, EU:T:2012:236, pkt 85 i przytoczone tam orzecznictwo; zob. także podobnie wyrok z dnia 9 września 2010 r., Andreasen/Komisja, T-17/08 P, EU:T:2010:374, pkt 146, 147; wyrok ETPC z dnia 31 marca 2015 r., Andreasen przeciwko Zjednoczonemu Królestwu i 26 innym państwom członkowskim Unii Europejskiej, CE:ECHR:2015:0331DEC002882711, pkt 73). W związku z tym sąd Unii bada w szczególności, czy organ dyscyplinarny w sposób proporcjonalny dokonał wyważenia okoliczności obciążających i łagodzących (wyrok z dnia 16 marca 2004 r., Afari/EBC, T-11/03, EU:T:2004:77, pkt 203).

b) W przedmiocie pierwszego zastrzeżenia skarżącego

198 W celu wykazania naruszenia zasady proporcjonalności skarżący kwestionuje okoliczność obciążającą, przyjętą przez komisję dyscyplinarną, a następnie Zarząd, polegającą na tym, że nie zaproponował on zwrotu całości lub części spornych kwot.

199 Należy przypomnieć, że komisja dyscyplinarna uznała, iż skarżący uchybił swoim obowiązkom jedynie poprzez nienależne uzyskanie zwrotu rachunków za fizjoterapię. Przyjęła natomiast, że okoliczności dotyczące potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne i rachunków za korepetycje nie zostały wykazane w sposób wystarczający. W konsekwencji komisja dyscyplinarna jako okoliczność obciążającą przypisała skarżącemu jedynie to, że nie zaproponował zwrotu nienależnie otrzymanych kwot, ograniczając się do kwoty 56 041,09 EUR, odpowiadającej zwrotowi kosztów rachunków od domniemanej fizjoterapeutki B.

200 Natomiast w decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy Zarząd stwierdził, że skarżący od kilku lat nienależnie otrzymywał zwrot kosztów wszystkich spornych rachunków i potwierdzeń zapłaty. W tym kontekście wskazał on następnie, że do okoliczności obciążających wskazanych przez komisję dyscyplinarną należy dodać fakt, iż skarżący w ogóle nie uszanował zaufania, jakie miał do niego EBC (zob. w tym względzie pkt 207 i nast. poniżej).

201 W konsekwencji w świetle decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy rozpatrywanej w całości bardzo zwięzłe odesłanie przez Zarząd do przyjętych przez komisję dyscyplinarną okoliczności obciążających należy rozumieć jako dotyczące tego, że skarżący nie zaproponował zwrotu wszystkich kwot, które otrzymał, w tym kwot otrzymanych tytułem zwrotu kosztów za rachunki za korepetycje.

202 Uściślliwszy powyższe, skarżący wyjaśnia przede wszystkim na poparcie swojego zarzutu, że nie miał obowiązku zwrotu kwoty 56 041,09 EUR, ponieważ rachunki za fizjoterapię były uczciwe i prawdziwe.

203 Argument ten jest jednak pozbawiony znaczenia, ponieważ Zarząd uznał za okoliczność obciążającą fakt, że skarżący nie zwrócił kwot związanych w szczególności z rachunkami za korepetycje (zob. pkt 201 powyżej) i że mógł on przyjąć w decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy, że każdy z trzech aspektów sprawy, które dotyczyły uchybień we wnioskach o zwrot kosztów, naruszył w sposób nieodwracalny, ze względu na kompetencje finansowe Banku, pokładane w nim zaufanie (zob. pkt 99 powyżej).

204 Skarżący kwestionuje następnie, jakoby nigdy nie proponował zwrotu. Podnosi on, że w celu zakończenia postępowania zaproponował wypłatę EBC równowartości kary zalecanej przez komisję dyscyplinarną, a mianowicie czasowego obniżenia wynagrodzenia w wysokości 400 EUR w okresie dwunastu miesięcy, czyli 4800 EUR. EBC mógł jednak nie uwzględnić tej propozycji, która bardzo różniła się od spornych kwot, nawet jeśli ograniczały się one do kwoty 29 070 EUR z tytułu zwrotu kosztów rachunków za korepetycje.

205 Wreszcie skarżący bezskutecznie twierdzi, że w pełni brał udział w pracach komisji dyscyplinarnej. Współpraca ta, nawet gdyby została udowodniona, nie zmienia tego, że nie zaproponował zwrotu przedmiotowej kwoty. Jest ona ponadto kwestionowana przez EBC.

206 Wynika z tego, że EBC mógł słusznie (zob. pkt 196 powyżej) uwzględnić na niekorzyść skarżącego jako okoliczność obciążającą fakt, że nie zaproponował on zwrotu nienależnie pobranych kwot.

c) W przedmiocie drugiego zastrzeżenia skarżącego

207 Skarżący krytykuje okoliczności obciążające, które EBC przyjął w decyzji o rozwiązaniu o stosunku pracy, uzupełniając okoliczności przywołane już przez komisję dyscyplinarną.

208 W związku z tym skarżący uważa, po pierwsze, że Zarząd nie mógł za okoliczność obciążającą uznać faktu, iż skarżący doprowadził do utraty zaufania, jakim obdarzał go EBC, ponieważ stwierdzenie to nie różniło się od zarzucanych mu uchybień samych w sobie.

209 Należy przypomnieć, że okoliczność obciążająca nie stanowi części składowej naruszenia, którego stwierdzenie wymaga udowodnienia okoliczności materialnych, jak i, w danym wypadku, niematerialnych. Służy ona zatem nie do charakteryzowania naruszenia jako takiego, ale wpływa na wysokość kary po stwierdzeniu naruszenia, aby uwzględnić wagę czynów jako całość i zapewnić w świetle wszystkich tych okoliczności represyjny i odstraszający skutek sankcji.

210 W decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy Zarząd zarzucił skarżącemu naruszenie obowiązku lojalności wobec EBC, uchybienie ciążącemu na nim obowiązkowi poszanowania wspólnych wartości oraz obowiązkowi prowadzenia życia zawodowego i prywatnego w sposób zgodny ze statusem EBC jako instytucji Unii, ciągłe uchybianie ciążącemu na nim obowiązkowi ochrony interesów finansowych instytucji i narażenie na szwank dobrego imienia Banku. Ponadto Zarząd potraktował jako okoliczność obciążającą fakt, że skarżący całkowicie nadużył zaufania, jakim obdarzał go EBC.

211 Obowiązek lojalności ma z pewnością wpływ na zachowanie osobistej więzi zaufania między instytucją a jej urzędnikami, która to więź warunkuje utrzymanie stosunku pracy. Obowiązek ten wymaga nie tylko, by urzędnicy powstrzymywali się od zachowań godzących w powagę urzędu i szacunek należny instytucji i jej władzom, ale także aby wykazywali się zachowaniem poza wszelkimi podejrzeniami, tak aby więzi zaufania istniejące między tą instytucją a nimi samymi były nadal zachowane (wyrok z dnia 19 maja 1999 r., Connolly/Komisja, T-34/96 i T-163/96, EU:T:1999:102, pkt 128). Nie wynika z tego jednak, że każde naruszenie obowiązku lojalności prowadzi notorycznie do utraty tego zaufania, a zatem do rozwiązania stosunku pracy jako nieuniknionego rezultatu. Naruszenie to może być jedynie sporadyczne lub mieć jedynie pomniejszy lub łagodny charakter. W takim wypadku rozwiązanie stosunku pracy byłoby niezgodne z okolicznością, że warunki zatrudnienia nie ustalają stałego związku pomiędzy poszczególnymi rodzajami uchybień a możliwymi sankcjami dyscyplinarnymi.

212 W konsekwencji utrata zaufania nie stanowi elementu składowego przewinienia dyscyplinarnego polegającego na braku lojalności, lecz okoliczność obciążającą wynikającą ze szczególnie szkodliwego i poważnego poziomu tego braku, zwłaszcza jeśli urzędnik lub pracownik wykazał się całkowitym brakiem szacunku wobec instytucji.

213 Tymczasem w niniejszej sprawie okoliczności dotyczące zwrotu kosztów rachunków za korepetycje nie były okazjonalne, lecz, jak przyznaje sam skarżący, rozciągały się na przestrzeni kilku lat.

214 W związku z tym EBC słusznie zakwalifikował w niniejszej sprawie jako okoliczność obciążającą fakt, że skarżący całkowicie nadużył pokładanego w nim zaufania.

215 Po drugie, skarżący zarzuca EBC, że do okoliczności obciążających zaliczył on fakt, iż niska grupa zaszeregowania i niewielki staż pracy nie mają żadnego wpływu na zdolność członków personelu do dokonywania z własnej inicjatywy, w okolicznościach takich jak okoliczności sprawy, prostych weryfikacji. Ponownie, zdaniem skarżącego, ta rzekoma okoliczność obciążająca nie jest odrębna od zarzucanych mu samych w sobie naruszeń. Skarżący twierdzi ponadto, że nie miał żadnego powodu, aby dokonywać takich weryfikacji w niniejszej sprawie.

216 Zarzut ten opiera się jednak na niewłaściwym rozumieniu decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy. Wbrew temu, co sugeruje skarżący, Zarząd nie uznał, że niska grupy zaszeregowania i niewielki staż pracy może przyczynić się do okoliczności obciążającej, lecz – w przeciwieństwie do komisji dyscyplinarnej – odmówił uwzględnienia tej okoliczności jako okoliczności łagodzącej. W każdym wypadku art. 45 tiret piąte warunków zatrudnienia stanowi, że przy określaniu kary należy brać pod uwagę grupę zaszeregowania i staż pracy. Niemniej jednak Bank mógł uznać, że w niniejszym wypadku niska grupa zaszeregowania i niewielki staż pracy nie stanowią okoliczności łagodzącej, ponieważ taka grupa zaszeregowania i taki staż pracy nie uzasadniają powstrzymywania się przez pracownika od spontanicznego przeprowadzania prostych weryfikacji, niewymagających szczególnych umiejętności, które każda dostatecznie ostrożna osoba przeprowadziłaby w okolicznościach rozpatrywanej sprawy, które powinny budzić wątpliwości co do prawa do zwrotu poniesionych kwot.

217 Co się tyczy argumentu, zgodnie z którym w niniejszej sprawie nie było żadnego powodu, aby dokonać jakiejkolwiek weryfikacji, sprowadza się on do podważenia istnienia okoliczności, z których EBC wywiódł, że rachunki korepetytorki C nie były uczciwe i prawdziwe. Pokrywa się on zatem z zarzutem szóstym, który został uznany za bezzasadny.

218 Skarżący kwestionuje, po trzecie, to, że EBC mógł powołać się na okoliczność, jako okoliczność obciążającą, że w grę wchodzi jego wiarygodność, podczas gdy zachował on ją po zakończeniu wszczętych przeciwko niemu postępowań karnych, a w szczególności po ogłoszeniu wyroku Landgericht Frankfurt am Main (sądu krajowego we Frankfurcie nad Menem) z dnia 18 października 2017 r., który uniewinnił go od zarzutów oszustwa i fałszowania dokumentów dotyczących rachunków za fizjoterapię.

219 Jednakże oprócz tego, że skarżący nie uściśla, w jaki sposób został podany do publicznej wiadomości wyrok Landgericht Frankfurt am Main (sądu krajowego we Frankfurcie nad Menem), EBC mógł stwierdzić, że okoliczności faktyczne mogły wpłynąć na jego dobre imię, a ponadto na jego wiarygodność jako instytucji finansowej. Na mocy art. 45 tiret drugie warunków zatrudnienia EBC może właśnie wziąć pod uwagę, tytułem okoliczności obciążających, ryzyko, na które zachowanie członka personelu naraziło nieskazitelność, dobre imię lub interesy instytucji, przy czym nie jest on zobowiązany do wykazania, czy osoby spoza tej instytucji wiedziały o zachowaniu zainteresowanego, a jeśli tak, to ile (zob. analogicznie wyrok z dnia 10 czerwca 2016 r., HI/Komisja, F-133/15, EU:F:2016:127, pkt 204 i przytoczone tam orzecznictwo).

220 Podobnie, wbrew temu, co twierdzi skarżący, EBC mógł uznać za okoliczność obciążającą fakt, że skarżący działał wbrew interesom finansowym instytucji, które skądinąd był zobowiązany chronić. Wystarczy bowiem stwierdzić w tym względzie, że nienależne wnioski skarżącego o zwrot kosztów miały niewątpliwie wpływ na finanse EBC, który ostatecznie te koszty poniósł.

d) W przedmiocie trzeciego zastrzeżenia skarżącego

221 Skarżący twierdzi, że Zarząd nie uwzględnił roli, jaką odgrywają okoliczności łagodzące, utrzymując, że okoliczności uwzględnione przez komisję dyscyplinarną w żaden sposób nie zmniejszały utraty zaufania EBC względem niego.

222 Komisja dyscyplinarna uwzględniła w niniejszym wypadku jako okoliczności łagodzące niską grupę zaszeregowania i niewielki staż pracy skarżącego, brak postępowań dyscyplinarnych w przeszłości oraz fakt, że nie można było mieć pewności, iż spółka A odmówiłaby zwrotu kosztów za rachunki B, gdyby na pierwszej z nich nie została pominięta pieczęć „Kosmetikerin".

223 Jednakże Zarząd mógł przyjąć, nie naruszając przy tym charakteru okoliczności łagodzących, że okoliczności te nie równoważą w żadnym razie utraty zaufania ze strony EBC wobec skarżącego.

224 W szczególności z pkt 216 powyżej wynika, że Zarząd mógł, w przeciwieństwie do komisji dyscyplinarnej, odmówić uznania grupy zaszeregowania i stażu pracy skarżącego za okoliczność łagodzącą. Ponadto art. 45 tiret ósme warunków zatrudnienia stanowi, że przy wyborze kary dyscyplinarnej należy brać pod uwagę zachowanie członka personelu przez cały okres jego kariery. Jednakże przepis ten nie uzależnia bezwzględnie utraty zaufania od powrotu do naruszenia. Może ono wynikać z jednego tylko czynu lub zachowania. Tymczasem w świetle zadań EBC Zarząd mógł w niniejszej sprawie zasadnie położyć nacisk na rygoryzm wymagany od każdego pracownika na płaszczyźnie finansowej.

e) W przedmiocie czwartego zastrzeżenia skarżącego

225 Skarżący uważa, że należy uwzględnić okoliczności łagodzące, o których wspomniał przed komisją dyscyplinarną oraz w uwagach z dnia 30 kwietnia 2018 r., a których EBC nie uwzględnił.

226 Skarżący wskazuje, po pierwsze, na cierpienie, jakiemu została poddana jego rodzina i on sam przez cały okres postępowania, w trakcie którego został zawieszony w pełnieniu obowiązków. Powołuje się również na swoje prawo do powrotu do wewnętrznego spokoju i do przywrócenia mu dobrego imienia.

227 Jednakże czas trwania postępowania dyscyplinarnego nie figuruje wśród okoliczności wymienionych w art. 45 warunków zatrudnienia jako okoliczności łagodzące i nie ma znaczenia dla określenia kary dyscyplinarnej, która zgodnie z tym przepisem powinna być proporcjonalna do wagi przewinienia służbowego (zob. analogicznie wyrok z dnia 10 czerwca 2016 r., HI/Komisja, F-133/15, EU:F:2016:127, pkt 200).

228 Ponadto skarżący nie uzasadnia tego zastrzeżenia. Nie przedstawia on konkretnych dowodów precyzujących cierpienia, jakich jego rodzina i on doświadczyli z powodu postępowania i jego długości, w szczególności w jaki sposób przekraczały one obawy i niepewność, jakie w sposób nieunikniony rodzą postępowania karne i dyscyplinarne, i które EBC powinien był uwzględnić jako okoliczność łagodzącą.

229 Podobnie skarżący nie rozwija zastrzeżenia, które wywodzi ze swojego prawa do powrotu do spokoju wewnętrznego i przywrócenia dobrego imienia. Jest tak w szczególności w kontekście niniejszego zarzutu, który – podniesiony pomocniczo i ograniczający się do zakwestionowania proporcjonalności kary – zakłada wykazanie przewinienia dyscyplinarnego.

230 Po drugie, skarżący wysuwa argument swego bardzo dobrego bilansu w EBC i utrzymuje, że powinien on zostać uwzględniony jako okoliczność łagodząca.

231 Jednakże z pkt 224 powyżej wynika, że Zarząd mógł uznać, iż zaufanie EBC do skarżącego zostało utracone pomimo okoliczności, że zarzucane skarżącemu czyny stanowiły jego pierwsze uchybienie.

232 W pozostałym zakresie skarżący ogranicza się do przedstawienia sprawozdań z oceny sporządzonych w sposób oczywisty pod koniec lat 2008 i 2010, a także krótkiej oceny zawartej w wiadomości elektronicznej z dnia 29 września 2011 r. Dokumenty te nie świadczą o sposobie pełnienia przez niego służby w ogólności w okresie od 2011 r. do dnia jego zawieszenia w dniu 21 października 2014 r., od kiedy to nie był już oceniany.

233 W konsekwencji EBC słusznie nie potraktował bilansu skarżącego w pracy jako okoliczności łagodzącej (zob. pkt 196 powyżej).

234 Po trzecie, skarżący zarzuca EBC nieuwzględnienie okoliczności, że skarżący nie miał zamiaru naruszenia obowiązków zawodowych, że nie działał w interesie osobistym i że instytucja nie poniosła żadnej szkody.

235 Zgodnie z art. 45 tiret trzecie warunków zatrudnienia stopień celowości jest elementem, który EBC powinien uwzględnić przy określaniu kary dyscyplinarnej.

236 Jednakże z łącznej analizy zarzutów trzeciego i siódmego oraz zarzutu szóstego, a także dodatkowo z pkt 216 powyżej wynika, że EBC mógł uznać, iż z brzmienia rachunków za korepetycje można było wywnioskować, że nie są one prawdziwe i uczciwe, że obiektywne okoliczności niniejszej sprawy, budzące wątpliwości co do prawa do zwrotu kosztów tych rachunków, wymagały prostych weryfikacji, które były w zasięgu skarżącego, oraz że podobnie jak każda dostatecznie ostrożna osoba, powinien był on co najmniej poinformować o tym administrację i współpracować z nią.

237 W tych okolicznościach Zarząd mógł słusznie (zob. pkt 196 powyżej) nie uwzględnić jako okoliczności łagodzącej braku celowości po stronie skarżącego.

238 To samo odnosi się do twierdzenia skarżącego, zgodnie z którym nie działał on w interesie osobistym, ponieważ korzystał ze spornych zwrotów kosztów.

239 To samo dotyczy również faktu, że EBC nie poniósł żadnej szkody, ponieważ skarżący nie mógł nie wiedzieć, że EBC pokrywa refundację kosztów kształcenia. Co więcej, poza tą szkodą majątkową, z analizy drugiego zastrzeżenia podniesionego przez skarżącego w ramach niniejszego zarzutu wynika, że EBC mógł racjonalnie uznać, iż zachowanie skarżącego mogło wpłynąć na dobre imię Banku, a tym samym na jego wiarygodność jako instytucji finansowej (zob. pkt 219 powyżej), powodując w ten sposób szkodę niemajątkową.

240 Po czwarte, skarżący wysuwa argument, że EBC nie wziął pod uwagę tego, że skarżący nie otrzymał żadnego ostrzeżenia, podczas gdy sporne okoliczności faktyczne w odniesieniu do rachunków za korepetycje rozciągały się na przestrzeni czterech lat.

241 Jednakże ten aspekt sprawy dotyczy wniosków o zwrot kosztów złożonych w latach 2010, 2012 i 2014 oraz w styczniu 2017 r. Tymczasem z analizy zarzutu drugiego wynika, że komisja dyscyplinarna dowiedziała się o faktach dopiero w marcu 2017 r., przy okazji szczegółowego badania akt osobowych skarżącego, do których doprowadziły ją części sprawy dotyczące rachunków za fizjoterapię i potwierdzenia zapłaty za produkty farmaceutyczne. Co więcej, w następstwie kilku dodatkowych dochodzeń EBC przekazał skarżącemu projekt przyszłego sprawozdania nr 2 w dniu 19 czerwca 2017 r., czyli tylko około trzy miesiące po tym wykryciu. W tych okolicznościach nie można zarzucić Bankowi, że nie skierował do skarżącego ostrzeżenia dotyczącego rachunków za korepetycje.

242 Skarżący twierdzi również, że okoliczności dotyczące rachunków za fizjoterapię i potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne miały miejsce w okresie pięciu lat bez żadnej reakcji.

243 Jednakże ten ostatni argument jest pozbawiony znaczenia, ponieważ EBC mógł uznać, że każda z trzech części sprawy, nawet rozpatrywana odrębnie, w sposób nieodwracalny naruszyła zaufanie, które leżało u podstaw jego relacji z personelem (zob. pkt 99 powyżej), a zatem aspekt sprawy dotyczący rachunków za korepetycje, który nie jest w żaden sposób dotknięty niezgodnością z prawem, wystarczył do uzasadnienia decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy.

f) Wnioski w przedmiocie zarzutu dziesiątego i w przedmiocie żądań stwierdzenia nieważności

244 Z powyższego wynika, że zastrzeżenia podniesione przez skarżącego w ramach zarzutu dziesiątego nie są zasadne i że w konsekwencji zarzut ten nie wykazał nieproporcjonalnego charakteru (zob. pkt 197 powyżej) decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy.

245 Zarzut dziesiąty jest zatem bezzasadny.

246 Biorąc pod uwagę, że częściowo uzasadniony charakter zarzutu drugiego nie wystarcza do uzasadnienia stwierdzenia nieważności decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy ani, co za tym idzie, decyzji odmownej w sprawie wznowienia postępowania (zob. pkt 100 powyżej) i że żaden inny zarzut nie jest zasadny, należy oddalić żądania stwierdzenia nieważności w całości.

B. W przedmiocie żądania drugiego, dotyczącego nakazania przez Sąd przywrócenia skarżącego do pracy

247 W drugim żądaniu skarżący wnosi do Sądu o nakazanie przywrócenia go do pracy.

248 Żądanie to należy jednak odrzucić jako skierowane do sądu, który nie jest właściwy do jego rozpoznania, ponieważ zadaniem Sądu nie jest kierowanie nakazów do administracji (zob. podobnie postanowienie z dnia 22 września 2016 r., Gaki/Komisja, C-130/16 P, niepublikowane, EU:C:2016:731, pkt 14 i przytoczone tam orzecznictwo). Ponadto, ponieważ żądania stwierdzenia nieważności zostały oddalone, w konsekwencji należy oddalić też niniejsze żądanie (zob. podobnie postanowienie z dnia 25 maja 2011 r., Meierhofer/Komisja, F-74/07 RENV, EU:F:2011:63, pkt 69).

C. W przedmiocie żądania trzeciego, dotyczącego naprawienia krzywdy, jakiej skarżący doznał w swej ocenie

249 Skarżący wnosi do Sądu o zasądzenie od EBC zadośćuczynienia za doznaną przez niego krzywdę, którą szacuje ex æquo et bono na 20 000 EUR.

250 Należy przypomnieć, że powstanie odpowiedzialności instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Unii jest uzależnione od łącznego spełnienia szeregu przesłanek, a mianowicie bezprawności zarzucanego im zachowania, rzeczywistego charakteru podnoszonej szkody i istnienia związku przyczynowego między zarzucanym zachowaniem a podnoszoną szkodą, przy czym te trzy przesłanki muszą być spełnione łącznie (zob. wyrok z dnia 3 października 2019 r., DQ i in./Parlament, T-730/18, EU:T:2019:725, pkt 47 i przytoczone tam orzecznictwo).

251 Co się tyczy przesłanki dotyczącej bezprawności zachowania, należy zauważyć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem żądania odszkodowawcze przedstawione łącznie z żądaniami stwierdzenia nieważności są pozbawione jakiejkolwiek podstawy prawnej, jeżeli są ściśle z nimi związane (wyroki: z dnia 30 września 2003 r., Martínez Valls/Parlament, T-214/02, EU:T:2003:254, pkt 43; z dnia 28 lutego 2018 r., Paulini/EBC, T-764/16, niepublikowany, EU:T:2018:101, pkt 86).

252 W związku z tym, ponieważ żądania stwierdzenia nieważności zostają oddalone jako pozbawione podstawy prawnej (zob. pkt 246 powyżej), należy również oddalić żądania odszkodowawcze w zakresie, w jakim opierają się one na jakoby „nieprzyjemnych" sformułowaniach decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy, na fakcie, że została ona oparta na jakoby nieodwracalnym naruszeniu więzi zaufania, przy czym EBC nie wyjaśnił, w jaki sposób owo zaufanie zostało nieodwracalnie naruszone, oraz na naruszeniu dobrego imienia skarżącego, będącym wynikiem zaskarżonych decyzji.

253 Skarżący wywodzi jednak również swoją krzywdę z niepewności, w jakiej się znalazł z tego powodu, że postępowanie było nieracjonalnie długie.

254 Tymczasem o ile naruszenie rozsądnego terminu nie może co do zasady uzasadniać stwierdzenia nieważności decyzji wydanej po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego (zob. pkt 178 powyżej), naruszenie to może zostać uwzględnione przy rozpatrywaniu żądań odszkodowawczych (zob. podobnie wyrok z dnia 10 kwietnia 2019 r., AV/Komisja, T-303/18 RENV, niepublikowany, EU:T:2019:239, pkt 87 i przytoczone tam orzecznictwo).

255 W tym względzie należy przypomnieć, że postępowanie dyscyplinarne stawia każdego urzędnika lub pracownika w sytuacji niepewności co do jego przyszłości zawodowej, powodując w sposób nieunikniony pewien stres i niepokój, a jeżeli niepewność ta trwa przez nadmiernie długi okres, natężenie stresu i lęku wzrasta ponad uzasadniony poziom (wyrok z dnia 13 stycznia 2010 r., A i G/Komisja, F-124/05 i F-96/06, EU:F:2010:2, pkt 147) i co do zasady może stanowić krzywdę.

256 W niniejszej sprawie należy jednak przypomnieć w odniesieniu do związku przyczynowego, że z orzecznictwa wynika, iż konieczne jest, by strona skarżąca przedstawiła dowód bezpośredniego i niewątpliwego związku przyczynowego między zawinionym działaniem instytucji a podnoszoną szkodą (wyroki: z dnia 28 września 1999 r., Hautem/EBI, T-140/97, EU:T:1999:176, pkt 85; z dnia 5 lipca 2011 r., V/Parlament, F-46/09, EU:F:2011:101, pkt 158). Zarzucane instytucji zachowanie musi zatem stanowić decydującą przyczynę szkody (postanowienie z dnia 31 marca 2011 r.,

Mauerhofer/Komisja, C-433/10 P, niepublikowane, EU:C:2011:204, pkt 127; wyrok z dnia 8 listopada 2018 r., Cocchi i Falcione/Komisja, T-724/16 P, niepublikowany, EU:T:2018:759, pkt 96).

257 Na poparcie swoich żądań odszkodowawczych skarżący przedstawia zaświadczenie lekarskie z dnia 30 października 2017 r., w którym jednym zdaniem przypisano postępujący rozwój bezsenności, utraty wagi i bólów głowy, na które cierpiał, „sytuacji pracy stworzonej przez EBC".

258 W celu dokonania oceny mocy dowodowej tego zaświadczenia należy wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności tego wypadku.

259 W tym względzie należy w szczególności zauważyć, że o ile skarżący naraził się na ryzyko kary dyscyplinarnej od momentu zawieszenia go w dniu 21 października 2014 r. do czasu wydania decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy w dniu 7 maja 2019 r., o tyle równocześnie toczyło się względem niego kilka postępowań karnych. Skarżący był zatem objęty postępowaniem przygotowawczym w sprawie oszustwa i fałszowania dokumentów w rozumieniu § 263 ust. 1 oraz § 267 niemieckiego kodeksu karnego w związku z rachunkami za fizjoterapię (zob. pkt 7 powyżej). Oba te przestępstwa były zagrożone karą pozbawienia wolności do lat pięciu. Ponadto, w dniu 16 października 2014 r., dokonano przeszukania w jego domu. Następnie postępowanie przygotowawcze zostało rozszerzone na część sprawy dotyczącą potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne. W dniu 12 września 2016 r. prokurator sporządził wobec skarżącego przekazany następnie sądowi karnemu akt oskarżenia, w którym o ile umorzono część sprawy dotyczącą potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne, o tyle formalnie postawiono mu zarzut oszustwa i fałszowania dokumentów w zakresie dotyczącym rachunków za fizjoterapię (zob. pkt 7 powyżej). Wyrokiem Landgericht Frankfurt am Main (sądu krajowego we Frankfurcie nad Menem) z dnia 18 października 2017 r. skarżący został uniewinniony w tym zakresie (zob. pkt 14 powyżej). Jednakże jednocześnie skarżący był ścigany za oszustwo w odniesieniu do rachunków za korepetycje. Został poinformowany o zakończeniu prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego dopiero pismem prokuratury z dnia 30 kwietnia 2019 r. (zob. pkt 23 powyżej), informującym go o umorzeniu postępowania względem tej ostatniej części sprawy.

260 Z powyższego wynika, że wobec skarżącego toczyły się postępowania karne, dokonano przeszukania jego miejsca zamieszkania i poddano go wywołującej niepokój perspektywie skazania w postępowaniu karnym przez cały okres, który uważa on za nadmiernie długi czas trwania spornego postępowania.

261 Ponadto należy zauważyć, że skarżący podnosił ze szczególnym naciskiem, w trakcie całego postępowania dyscyplinarnego, jak również w niniejszej skardze, że EBC powinien był zawiesić to postępowanie, a nie zamknąć je przed uzyskaniem wiedzy o wyniku postępowań karnych. Tym samym skarżący siłą rzeczy uznał, że te ostatnie miały w jego przypadku pierwszorzędne znaczenie.

262 EBC nie może jednak ponosić odpowiedzialności za czas trwania krajowych postępowań karnych.

263 Również w tym kontekście jedyne przedstawione przez skarżącego zaświadczenie lekarskie z dnia 30 października 2017 r., które nie jest uszczegółowione i jest pozbawione jakiegokolwiek wywiadu i nie zawiera nawet żadnej wzmianki na temat postępowania karnego, nie stanowi wystarczającego dowodu na to, że bezsenność, utrata wagi i bóle głowy, o których w nim mowa, były spowodowane przede wszystkim niepewnością związaną z czasem trwania postępowania dyscyplinarnego.

264 W świetle powyższego należy stwierdzić, że skarżący, na którym spoczywa ciężar dowodu (zob. pkt 256 powyżej), nie wykazał w sposób wymagany prawem związku przyczynowego pomiędzy zarzucanym EBC bezprawnym zachowaniem a podnoszoną szkodą. Tymczasem, jak wskazano w pkt 256 powyżej, związek ten jest jedną z kumulatywnych przesłanek, które muszą zostać spełnione, aby można było stwierdzić odpowiedzialność instytucji.

265 W konsekwencji żądania odszkodowawcze skarżącego należy oddalić.

266 W rezultacie skargę skarżącego należy oddalić w całości.

D. W przedmiocie wniosku EBC o przesłuchanie przez Sąd skarżącego, jego małżonki i dzieci, a także B

267 EBC zwrócił się do Sądu o wezwanie w charakterze świadka, o ile zaistniałaby taka potrzeba, skarżącego, jego małżonki i dzieci, a także domniemanej fizjoterapeutki B w celu ich przesłuchania w przedmiocie rachunków za fizjoterapię lub przynajmniej wysłuchania skarżącego w charakterze strony sporu.

268 W zakresie, w jakim orzeczono, że okoliczności faktyczne związane z tymi rachunkami uległy przedawnieniu (zob. pkt 89 powyżej), nie trzeba uwzględniać tego wniosku.

IV. W przedmiocie kosztów

269 Zgodnie z art. 134 § 1 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Na podstawie art. 135 § 1 tego regulaminu jeżeli wymagają tego względy słuszności, Sąd może zdecydować, że strona przegrywająca sprawę pokryje poza własnymi kosztami tylko część kosztów poniesionych przez stronę przeciwną, a nawet że nie zostanie nimi obciążona w ogóle. Ponadto zgodnie z art. 135 § 2 tego regulaminu Sąd może obciążyć stronę, nawet jeśli ta wygrała sprawę, częścią lub całością kosztów postępowania, jeżeli jest to uzasadnione jej postępowaniem, również przed wniesieniem skargi.

270 W niniejszej sprawie z pkt 82 i 89 powyżej wynika, że EBC zakończył postępowanie dyscyplinarne i stwierdził, że skarżący uchybił swoim obowiązkom w częściach sprawy dotyczących rachunków za fizjoterapię i potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne pomimo ich przedawnienia.

271 W tych okolicznościach słuszne będzie zastosowanie przepisów przytoczonych w pkt 269 powyżej i nakazanie skarżącemu pokrycia, poza własnymi kosztami, trzech czwartych kosztów EBC oraz obciążenie EBC pozostałą jedną czwartą jego własnych kosztów.

Z powyższych względów

SĄD (czwarta izba w składzie powiększonym)

orzeka, co następuje:

1) **Skarga zostaje oddalona.**

2) **DI pokrywa własne koszty, a także trzy czwarte kosztów poniesionych przez Europejski Bank Centralny (EBC), który pokrywa pozostałą część swoich kosztów.**

Gervasoni Madise Nihoul

Frendo Martín y Pérez de Nanclares

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 9 czerwca 2021 r.

Podpisy

Spis treści

I. Okoliczności powstania sporu . . . 2

II. Postępowanie i żądania stron . . . 5

III. Co do prawa . . . 6

A. W przedmiocie żądania pierwszego, dotyczącego stwierdzenia nieważności zaskarżonych decyzji . . . 6

1. Uwagi wstępne . . . 6

2. W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego braku właściwości organu wydającego zaskarżone decyzje . . . 7

3. W przedmiocie zarzutu drugiego, dotyczącego naruszenia art. 8.3.2 regulaminu pracowniczego i zasady pewności prawa . . . 9

a) W przedmiocie obligatoryjnego charakteru terminu jednego roku . . . 9

b) W przedmiocie tego, czy okoliczności faktyczne uległy przedawnieniu . . . 10

1) W przedmiocie pojęcia „wykrycia okoliczności faktycznych” powodującego rozpoczęcie biegu rocznego terminu przedawnienia . . . 10

2) W przedmiocie ewentualnego przedawnienia postępowania dyscyplinarnego dotyczącego rachunków za fizjoterapię . . . 11

3) W przedmiocie ewentualnego przedawnienia postępowania dyscyplinarnego dotyczącego potwierdzeń zapłaty za produkty farmaceutyczne . . . 13

4) W przedmiocie ewentualnego przedawnienia postępowania dyscyplinarnego dotyczącego rachunków za korepetycje . . . 14

c) Wnioski w przedmiocie drugiego zarzutu . . . 15

4. W przedmiocie zarzutu trzeciego i siódmego, dotyczących, odpowiednio, po pierwsze, naruszenia paremii „postępowanie karne wstrzymuje postępowanie dyscyplinarne”, zasady dobrej administracji i obowiązku dbałości, a po drugie, naruszenia prawa do domniemania niewinności i art. 48 karty . . . 15

a) W przedmiocie naruszenia zasady, zgodnie z którą postępowanie karne wstrzymuje postępowanie dyscyplinarne . . . 15

b) W przedmiocie naruszenia zasady domniemania niewinności i art. 48 karty . . . 16

c) W przedmiocie naruszenia zasady dobrej administracji i obowiązku dbałości . . . 19

d) Wnioski w przedmiocie zarzutów trzeciego i siódmego . . . 20

5. W przedmiocie zarzutu czwartego, dotyczącego naruszenia art. 8.3.7 regulaminu pracowniczego i zasady bezstronności ustanowionej w art. 41 karty 20

a) W przedmiocie pierwszego zastrzeżenia skarżącego 20

b) W przedmiocie drugiego zastrzeżenia skarżącego 22

c) W przedmiocie przedstawionych przez skarżącego zastrzeżeń trzeciego i czwartego 22

d) Wniosek dotyczący zarzutu czwartego 22

6. W przedmiocie zarzutu piątego, dotyczącego naruszenia prawa do obrony 23

7. W przedmiocie zarzutu szóstego, dotyczącego oczywistych błędów w ocenie 23

a) Uwaga wstępna 23

b) W przedmiocie niepełnego zbadania okoliczności sprawy, błędów w ocenie dowodów oraz naruszenia prawa w zakresie części sprawy dotyczącej rachunków za korepetycje 24

8. W przedmiocie zarzutu ósmego, dotyczącego naruszenia rozsądnego terminu i obowiązku dbałości 25

9. W przedmiocie zarzutu dziewiątego, dotyczącego naruszenia obowiązku uzasadnienia 26

10. W przedmiocie zarzutu dziesiątego, podniesionego tytułem ewentualnym, dotyczącego naruszenia zasady proporcjonalności 28

a) Uwagi wstępne 28

b) W przedmiocie pierwszego zastrzeżenia skarżącego 29

c) W przedmiocie drugiego zastrzeżenia skarżącego 30

d) W przedmiocie trzeciego zastrzeżenia skarżącego 32

e) W przedmiocie czwartego zastrzeżenia skarżącego 32

f) Wnioski w przedmiocie zarzutu dziesiątego i w przedmiocie żądań stwierdzenia nieważności 34

B. W przedmiocie żądania drugiego, dotyczącego nakazania przez Sąd przywrócenia skarżącego do pracy 34

C. W przedmiocie żądania trzeciego, dotyczącego naprawienia krzywdy, jakiej skarżący doznał w swej ocenie 35

D. W przedmiocie wniosku EBC o przesłuchanie przez Sąd skarżącego, jego małżonki i dzieci, a także B 37

IV. W przedmiocie kosztów 37